

ELŐFIZETÉS

ELŐFIZETÉS:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
VEDELEM:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 4-hasábos petty sor egy sor 20 fillér.
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyitólír sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
 vasutak paletájában.
 TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Kedd, július 14.

Ma számunk főbb közleményei:

- Vendégek: Az utca.
- A képviselőház ülése.
- Kállay Béni halála.
- Véres beszámoló.
- A megoldott probléma.
- Hablégyilkosság Aradmegyében.
- A pápa betegsége.
- Barabás a beszámolójáról.
- A megfűrésztött bíró.
- Szerelmi dráma a „Három Király”-ban.
- Micsina a törvényesek előtt.
- Szobrot Asztalos Sándornak.
- Rendkívüli közgyűlés Makón.
- Tárcs: Három felvonásban. Írta: Andronicus.
- Csarnok: A te jó édesapád. Írta: Hevesiné-Sikor Margit.

Az utca.

Arad, július 13.

Ha olyan arányban fejlődne a mi közügyeink, a mily mértékben azokkal a társadalom legszélesebb rétegeiben törődnek, akkor nálunk volna a leghaladottabb szociális, a legtökéletesebb alkotmányos rend. Nálunk mindenütt politizálnak, nyilvános és magán körökben, kaszinók, klubokban és a legbizalmasabb, legszűkebb társaságokban. A mi közigazgatási, sőt közgazdasági és kulturális intézményeink szervei is úgy vannak megalkotva, hogy az országos ügyek bejátszanak működésükbe és a Kárpátoktól az Adriáig mindenfelől szól az ezerszavu viszhang, melyet az Országgyűlésből kihallatszó viták ébresztenek. Megyeház, városház, kamarák, pártok gyűléstermei, asztaltársaságok stb.

mindmennyi fórum, a melyek itélkeznek és feliratoznak a törvényhozás és a kormány viselt dolgairól. Ez így volt, ez így van, ez a magyar alkotmányos élet korolláriuma; nem is akarjuk megtagadni a közvélemény megnyilatkozásának ezen különféle organumaitól az avitikus jogsultságot, csupán csak egy, csupán csak egyetlenegy fórum ellen van igen alapos és megokolt kifogásunk, és ez a fórum az — utca.

Nem azért, mintha nem volna meg az a demokratikus ér bennünk, mely a népjogokért lüktet, nem azért mintha mi el akarnók tagadni a nép alsóbb rétegeinek is a közügyekbe való beleszólhatási jogát, hanem azért, mert az utcát nem tartjuk oly alkalmas helynek, a hol a közérzület zavartalanul és mindenek fölött hamisítatlanul megnyilatkozhatnék; sőt ellenkezőleg ott a legbiztosabban a sárba és porba kerül, mit a felek egyik-másika ideáljaként a közéletnek utcán állított oltárára helyezett.

Az erőszak és az elvakult szenvedélyek itt féktelenül tombolhatnak, a lesbe vonult ármány biztos háttérből és felelősség nélkül eresztheti hamis jelszavak és lobogókkal bérenc csapatait az ellenfelekre, s az erőszak és hatalom mindig a közszabadság kompromittálása és súlyos kárával léphet föl a végén a társadalmi rend, a személyi- és vagyon biztonság megmentőjeképen.

A tegnapi Nagyváradon lezajlott véres események újabb bizonyosságai fentebb

nyilvánított állításunk helyességének. Anélkül, hogy bármilyen vélemény kockáztatásával csak távolról is beleszólni akarunk a megosztott függetlenségi párt házi vitájába, meg kell engednünk, hogy csunya dolog esett meg Nagyvárad utcáin a szólásszabadsággal, a gyülekezési joggal és az ellentétes politikai nézetek és pártállások kölcsönös tiszteletével; de azért önkéntelenül feltesszük a kérdést, mi szüksége volt Barabásnak a dolgát az utcára vinni, és a furkósbotos téglagyári oláh munkásokat parlamenti működésének, a közte és Kosutn Ferenc közt fölmerült ellentéteknek bírúvá tenni? Vagy azoknak talán nem lett volna joguk az utcán megjeleníteni és votizálni? Tették is, persze a maguk módja szerint. Méltányoljuk mi Barabás panaszait, melyeket a képviselőház mai ülésén a nagyváradai eset alkalmából felhozott; elhisszük, hogy vétettek itt és amott, vétkezett ez és amaz, de vajjon nincs-e része a véres botrányban annak is, ki arra okot szolgáltatott azzal, hogy a maga és az ország dolgát az utcára vitte és azokat tette bírúvá, kik botokkal szoktak argumentálni?

Mélyen tisztelt politikusok és képviselő urak! Szonokok és Néptribunok! Hagyjátok oda végképen az utcát, mert nem a tietek az többé. A liberális tüntetéseket lehurrogják a feketék kuruc brigádérosai, a nemzeti felbuzdulás utcaszerte féktelenkedő megnyilatkozását pedig a nemzetközi szociálisták. Ovék az

Három felvonásban.

Írta: Andronicus.

I.

(Történik az asszony törvényes otthonában.)

Udvarló: Mennyel lény! Csodás asszony! Szerelmem, bálványom, istennöm! . . . Ne, óh, ne törd össze a szívemet s a magadét is, nyárs-polgári ekoskodásokkal. Csak a szerelem szent és nagy. Hozzá képest minden más törpe semiség, még az ugynevezett anyai kötelesség is. És nem tette-e már te Isten és ember előtt eleget az anyai kötelességednek? Hát még sem elég az önfeláldozásból? Gyermeked nincsenek többé abban a korban, amelyben az anyai dédelgetés még életszükségletük. Sőt voltaképpen már nem is teid azok a gyermekek. Az apjuké, aki nevet és rangot ad nekik, a ki korlátlanul intézkedik nevelésük felől s aki neked is zsarnokod.

Hogy gyermekeid sírnának utánad, ha értem és velem elhagynád őket? . . . Meglehet. De nem ismered a gyermekkönyveket? Nem tudod, mily hamar felszáradnak azok? Ha azonban az ő jelentéktelen könyvek helyett az én szerelmes szívem piros vére fog a te hozzá való ridegséged miatt ömleni — az nem szárad fel oly hamar. Az, ha egyáltalán szárad, úgy a te lelkedden szárad.

Hogy oly nagy szőgyent hozasz szőkésed-

del a fejükre, melyet egész éltükön át keservesen fognak fájlalni?

Órült téveszme!

Eltűzör is a szerelem nem szégyen. Másodszor: ha szégyen volna is, nem is lehetne másnak szégyene, mint magadnak. Harmadszor pedig: hát igaz, nagy, mindenek felett való szerelem e az, mely még a szégyenen sem teszi túl magát?

Avagy, ha a kicsinyes, nyárs-polgári szégyen szempontjából fontolgatta volna szerelmed Francesca da Riminint kezdve minden szerelmes nő, a ki eddig élt és igazán szeretett ezen a világon: szeretett volna-e csak egy is igazán?

Nem, nem, te legmagasztosabb szerelmed asszony minden asszonyok között, esdve kérlek, ne alacsonyítsd le, ne rendeld alá kicsinyes érzégsnek az isteni nagy érzést!

Jer velem! Kövess engem mennyeken s ha úgy fordul, minden poklokon keresztül!

Menekülj e megunt, meggyűlölt házból, hol csak kötelességekkel nyomorítanak házfállattá, hol bűnül veszik legszebb emberi jogodat, a szerelem jogát!

Jer! Köves! . . . Szeress, mint én szeretlek! Bennem bizhatol! Szőkjünk el együtt! Udvözöljünk s ha kell — hát kárhozzunk el együtt!

(Az asszony elkábultva omlik karja közé. A szónok viszi a zsákmányt.)

II.

(Történik egy svájci hotel előkelő szobájában, tíz nappal az első felvonás után.)

Udvarló: (Finom férfi pongyolában.) Az aszszonyszintén reggeli öltözetben. Az udvarló cigaretre gyújt szájával azon mesterkedik, hogy a füst szabályos karikákat vessen.) No lássa édeském! Itt vagyunk, így vagyunk és még sem fordult ki sarkából a világ . . . De nézze csak, nem bosszantó ez? Már az ötödik füstkarika sem sikerül. Hígyje el, mikor trainingben voltam, fölvittem husz-huszonötig is . . . Micsoda, maga könyezik, édes? Ugyan, hagyja ezt, kérem. Hisz nem maga az első szép aszszony a világon, aki megunta az urát s a farképnél hagyta egy mulatságosabb fiúval. Mert, engedje meg, én csak mulatságosabb fiú vagyok, mint a maga öreg medvéje? . . . No-no-no, csak ne pattanjon fel olyan durcásan! Különben szép magától, hogy nem engedi leszólnom az öreget. Maga cicám, egy nemes jellem. Igaza van. Igyekszem én is az lenni. Egy rossz szót se többé az öregről! Végre is, ha ő egy kissé unalmas, az sem az ő egyéni hibája. Az már a férj hivatallal jár . . . Minden férj unalmas. Juj, be nem szeretnék férj lenni! Különösen a magáé nem a jelen pillanatban, maga kis . . . De hallod, mucuskám, ez már sok! Te megint sírsz. Ennyi könnyel olvastgattad az öreged türelmét is? . . . Bosszass meg, te angyal vagy, de a szerelem, eny-

utca és az marad ezentúl az alkotmányos élet legvégső határáig, amelyről azonban azt se tudjuk, milyen közel van.

Tisztelt Urak ott az Országházában! Vegyétek komolyan egyszer már a felelősséget, mely a nép bizalmának elfogadásával reátok hárult. Az alkotmányos rend, az ország sorsa végveszedelemben van, a kormányzat szekere kátyuba rekedt, a lelkek világossága elborult, s a fogalmak megzavarodtak. Szálljatok urak magatokba, gyujtsátok meg a hazafiság és egyetértés világát és mutassátok meg a kormánynak és a népnek a boldogulás kivezető útját, és ne menjetek ki az utcára azokat megkérdeni, akik éppen titeket és éppen azért küldtek az ország házába, mert jobbaknak és bölcsőbbnek tartottak maguknál. Ott, az Országházában végezzétek el a nehéz kérdéseket és vitás problémákat, hogy aztán az utcára háboru helyett békét és jóllétet vihesetek.

A temesvári mandátum. Khuen-Héderváry gróf miniszterelnököt — mint budapesti tudósítónk táviratozza — ma délelőtt kereste föl Plausich Mátyás kir. közjegyző, kir. tanácsos, a temesvári szabadalvűpárt elnökének vezetésével az a 40 tagú küldöttség, amely a miniszterelnöknek a temesvári szabadalvűpárt nevében felajánlta a Fejérváry Géza báró volt honvédelmi miniszter lemondása folytán megüresedett mandátumot. A küldöttségben résztvettek a temesmegyei országgyűlési képviselők is. Plausich Mátyás rövid beszédben értesítette a miniszterelnököt, hogy a temesvári szabadalvűpárt július 9-dikén tartott képviselőjelölt értekezletén egyhangú lelkesedéssel őt kiáltotta ki jelöltjének. Ennek kapcsán — ugymond — arra kéri ma a miniszterelnököt: engedje meg, hogy fényes nevét zászlójukra tűzhessék. Együttal arról is értesítik a miniszterelnököt, hogy a párt ugyanezen ülésén a miniszterelnök és kormánya iránt teljes bizalmának és tántoríthatatlan hűségének adott kifejezést. Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök rövid válaszában kijelentette, hogy örömmel fogadja el a jelölést és hálásan köszöni a temesváriaknak a neki előlegezett bizalmat. Ugy ő, mint vele egyértelműleg a kormány azon törekszik, hogy az országot a törvényen kívüli állapotból

mielőbb kivezessék, s hogy mielőbb hozzáállhassanak a békés és üdvös parlamenti tárgyalásokhoz. A küldöttség tagjai lelkesen megjelenezték a miniszterelnököt, aki a küldöttség majdnem minden tagjával váltott néhány barátságos szót, megígérve, hogy Temesvárra való utazásáról legközelebb értesíteni fogja őket. Ezzel a küldöttség tisztelgése véget ért.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 13.

A nagyváradi események foglalkoztatták a folyosót. Barabás Béla már korán bejött a Házba. Az ülés csendben kezdődött és csak dél felé jutott Barabás szóhoz és ekkor mondta el a Nagyváradon történeteket. Itt-ott felviharzottak a kedélyek, általában azonban meglehetősen nyugalommal vette tudomásul a Ház a nagyváradi atrocitásokat. Komjáthy és Olay után Vészi József beszélt nagy érdeklődés mellett.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök, Láng Lajos, Darányi Ignác, Tomascics Miklós, Plósz Sándor miniszterek.

(Ülésnyitás — akadályokkal.)

Apponyi Albert gróf elnököl. Az ülés féltizenegykor nyílik meg. A formalitások elintézése után az elnök megteszi a soron lévő előterjesztéseket. Ezek egyike a tanítói fizetések rendezésére irányuló kérvény.

Ráth Endre: A kérvény tartalmának fontosságánál fogva indítványa szerint az osztiályok elé legyen utasítandó.

Apponyi Albert gróf: A szavazást elrendelem.

Olay Lajos: A Ház határozatképtelen.

Apponyi elnök elrendeli a képviselők megszámolását.

Szöts és Endrey jegyzők kétszer is megszámolják a jelenlevőket. Az első összeolvasásnál kilencvenegyet számolnak össze.

Kiáltások balról: A horvátokat nem szabad beszámolni.

Olay Lajos: A házszabályokhoz kér szót.

Apponyi: Előbb az összeszámolás eredményét hirdeti ki. A jegyzők szerint százkét képviselő van jelen.

Olay Lajos: A tanítók ügye tisztán belügy, ebben a horvátok nem szavazhatnak. Kéri a horvátok leszámitását.

III.

(Történik ugyanott, megint egy héttel később. Az udvarló ünnepélyes fekete kabátban. Az asszony utolsólejtében.)

Udvarló: Asszonyom! Bocsássa meg kérem, hogy a feledhetetlen börténkek után, ily szertartásosan közeledem önhöz. De Isten látja lelkem, nem tehetek másként, mert nemes gondolkodású ember vagyok és van szívem. A szerelem heve tombol bennem, de — becsületbeli kötelességem, hogy legyőzzem önmagamot. Am vesszek én el, csak ön, csak ön mélyen tisztelt asszonyom, találja meg végre lelki egyensúlyát! En szerencsétlenségemre, ék vagyok asszonyom és szerető családjá közt. En elválasztom önöket a boldogtalanná teszem ezzel egyrészt önt, másrészt őket. Oket, — a kikhez elvégre, az ön gyermekei is tartoznak. Az ártatlan gyermekek... S egy szegénykék közül — úgy értesülök — beteg, súlyos beteg. Nem vehetem lelkemre, hogy ez ártatlan kis angyal lázas homloka az anyai csók híján fájjon és epedjen. Asszonyom! Legyünk erősek! Gondoljuk meg, hogy ön nemcsak szerelmes nő, nemcsak feleség, — de anya is. Anya! Ez a legmagasabb fogalom a világon. Vannak anyai kötelességek s ezek oly parancsolóak, hogy fel kell áldozni értük minden egyebet. Hadd legyen tehát az áldozat én! Ne szánjon engem, asszonyom, — hagyjon el s térjen vissza gyermeke betegágyához! (Elérzékenyül, majd ismét férfiasan összeszedi magát.)

Hogy, hátha nem bocsátják oda?...

Ertem kételkedő kérdését, asszonyom. Magam is tartok tőle, hogy tisztelt férje kezdetben kérielhetlen álláspontot fog elfoglalni. De

Apponyi elnök: A tanítók — fizetésrendezése pénzügyi kérdés is, tehát a horvátok már csak azért is szavazhatnak. Különben a házszabályok minden bővebb részletezés nélkül csak száz képviselő jelenlétét kívánják meg.

Polónyi Géza: Ily értelemben minden kérdés pénzügyi és pénzügyi például az igazságszolgáltatás is. Minden ügynök van pénzügyi összefüggése. Különben is a szavazásnál ki fog tűnni, hogy százan sincsenek, akik szavaznak.

Apponyi elnök: Nem is kell száznak szavaznia, csak jelen kell lennie száznak.

Polónyi Géza: Ez nem áll. A magyar képviselőházban nem lehet nem szavazni!

Apponyi elnök: A szavazást elrendelem. Mégis minden precedens elkerülése végett kérem a horvát képviselő urakat, hogy tartózkodjanak a szavazástól.

A szavazás ezután megtörténik. A többség nem fogadja el Ráth Endre indítványát.

(Fejérváry jelentése.)

Münnich Aurél, mint a véderő bizottság előadója, egy csomó jelentést terjeszt be, ezek közt elsősorban az ujoncmegajánlási törvényjavaslatról szóló bizottsági előterjesztést. Kéri ennek a javaslatnak tárgyalásra való kitűzését és ezzel együtt a többi véderői jelentésnek tárgyalását.

Ugron Gábor: Ezeket a jelentéseket, miket most az ujoncmegajánlási törvényjavaslatl együtt kíván tárgyalatni az előadó, ezeket még báró Fejérváry Géza terjesztette a Ház elé. Nincs helye, hogy egy kormánytag jelentéssel a mostani kormány tagja által benyújtott törvényjavaslatl együtt tárgyalassék. Tessék utasítani az új honvédelmi minisztert, hogy ezeket a jelentéseket átvizsgálván, ő terjeszse be újra őket, még pedig a saját felelőssége alatt. (Elnök helyeslés balról.)

Khuen Héderváry: Kijelenti, hogy a kormány magáévá teszi ezeket a jelentéseket és vállalja értük a felelősséget. Nincs ok tehát újabb jelentés beterjesztésére.

Münnich Aurél: Még csak azt jegyzi meg, hogy e jelentések csak statisztikai adatokat tartalmaznak. Tehát más tartalommal ugye volnának benyújthatók.

Ugron Gábor: De a felelősség, uram!

Kiáltások jobbról: Hisz a kormány vállalja! Olay Lajos: Közjogilag nem tartja kielégítőnek a miniszterelnök jelentését. Kéri az elnököt, ügyeljen a közjogi sérelmek elkerülésére s ne engedje ezeket a jelentéseket tárgyalatni. (Nagy zaj.)

Pichler Győző: Mint a véderő bizottság tagja nyilatkozik. A véderő-bizottság, minthogy csak egyszerű jelentésekről van szó, aggodal-

nyí könnyel megszóva, még sem eléggé édes. Hogy én léhán, kegyetlenül fecsegek egy szent, nagy dologról? ... Eh, nem olyan nagy dolog ez az egész! Nem ér em, hogy ti, asszonyok, miért fujtok fel mindig nagyra minden kis tréfát... Bocsánat, bocsánat, csak ki ne kapard a szememet! Elismerem: egy asszonynak elhagyniszerelemből a férjét, a gyermekeit, az nem tréfa. Igazad van, nem is az. Csak tréfából mondtam, hogy tréfa. Valóban, igen komoly mozzanat. Beszéljünk is komolyan. Tehát komolyan mondom, hogy a lelkiismeretfurdalásod, az már tulságos és fölösleges. Nem is más okozza, mint a folytonos arra gondolás: mi történik most otthon? Ugyan ne gondolj már ennyit haza, különben azt kell hinnem, hogy nem szeretsz engem eléggé. Azt mondd, hogy hátha éjjel felriad a kis fiad s azt kérdezi: „Hol a mama?” — No, édes Istenkém, hát azt felelik neki: „A mama elutazott, maga pedig, kicsike, aludjék szépen, mert másképp elviszi a mumus.” S erre a kis fiad szépen alszik tovább... És te mégis gyötrődöl s örökké szomorú arckifejezéssel tönkreteszed szerelmi boldogságunkat. Ha ugyan még boldogságnak nevezhető ez az állapot, melyben az én lángoló szerelmemet folyvást a te szakadó könnyeid oltogatják... Jézus Mária, micsoda heves kitörés már ez megint!

(Az asszony keserves zokogásra fakad. A szónok még hamarosan kettőt szippant s óvatossá teszi le cigarettáját, hogy valamit meg ne gyujtson vele. Aztán jóakaratu, didaktikus csókokkal a sirógörcsben vonagló asszony fel-támasztására siet.)

gondolja meg, asszonyom, az anyal szeretet kitartó erejét! Azt, mely legyőzte az én szerelmi önzésemet is. Bizzék benne, hogy annak ostroma megveszi utóbb tisztelt férjének eldítéletes szívét is. S még ha — a mit nem hiszek — asszonyom nem is jutna be az ártatlan kis beteghez, akkor is meglesz a lelkiismeretbeli elégtételünk, hogy asszonyom anyai kötelességet teljesíteni óhajtott, erre nézve mindent elkövetett, ennek feláldozta szerelmét — én pedig nemesen viseltem magamat és félreálltam utjából. Utazzék haza asszonyom! ... Isten vele! ... Isten vele.

(Az udvarló lovagiasan kinyitja az ajtót, az asszonynak. Ez csak annyit szeretne neki mondani, hogy miért nem beszélt így három héttel ezelőtt is? — de zokogása elfojtja a szavát és sietve kimegy.)

Udvarló: (Egyedül maradván, a tükörben jól megnézi magát.) Ime, egy tetőtől-talpig nemes, önfeláldozó férfi!

(Csönget a pincérre, rendel nála egy angol reggelit „ham and eggs”-szel s az egész hotel-számlát a reggeléhez kéri, mert elutazása előtt ki akarja egyenlíteni.)

Utószó.

E tárcaközlemény címűl azt írtam: „Három felvonásban”. Most utólag úgy érzem, hogy minden nyájas olvasóm azt fogja kérdezni:

— Három felvonásban? De micsoda? Tragedia-e, vagy komédia?

Nos, nyájas olvasóim, a mint veszszük. Tárgyilagosan magam sem tudnám megmondani.

De azt hiszem, hogy a szereplők alanyi szempontjából a férfira nézve komédia, a nőre nézve — tragedia.

makat fenforogni nem látott s ezért ott nem történt felszólalás a jelentések ellen. Az Ugron felszólalása most mégis rávilágított arra, hogy egy volt miniszter aláírása nem szerepelhet egy tárgyalás alá kerülő jelentésben. Szó is az új miniszter aláírásával tartja újra beterjesztendőnek a jelentéseket.

Nagy Ferenc: Nem osztja e közjogi skrupulusokat. Felhoz egyébként precedenseket. Az a törvényjavaslat, mely egyszer be van terjesztve, az tárgyalatik, hacsak az új kormány vissza nem vonja. Ha vissza nem vonja, akkor ez azt jelenti, hogy állja érte a felelősséget. Még inkább áll ez a jelentésekre.

Polónyi Géza: A közjogi felfogással ennyire ellenkező felfogást nem lehet szó nélkül hagyni. Elismeri az előtte szóló kapacitását a kereskedelmi jog terén, de most látja, hogy kereskedelmi jogászoktól nem szabad e Háznak közjogi magyarázatokat meghallgatnia. Kardinális tévedés az, hogy a Háznak vannak törvényjavaslatok. A Ház egésze semmiféle törvényjavaslattal sem jöhet. A most szóban levő jelentésekre a miniszterelnök kijelenti, hogy a kormány felelősséget vállal érte. A szolidaritás felelősség nem fedezi a miniszteri felelősséget. Egész más, ha Kolossváry honvédelmi miniszter jelentené ki itt, hogy elvállalja a felelősséget.

Münnich Aurél: Hisz elvállalta.

Polónyi Géza: Hol?

Gabányi Miklós: A korcsmában!

Münnich Aurél: Kikérem magamnak. A véderő bizottság nem korcsma! Tessék rendre utasítani! (Nagy lárma.)

Apponyi elnök: rendre utasítja Gabányit.

Polónyi: Rámutat arra, hogy azt a törvényjavaslatot, amelynek e jelentések mellékletei voltak, az új kormány visszavonta. Már most egy visszavont törvényjavaslatnak jelentései csak nem csatolhatók egy új javaslatához! A legkevesebb, aminek történnie kell, hogy maga a honvédelmi miniszter jelentse ki itt a Ház előtt, hogy vállalja értük a felelősséget.

Nagy Ferenc: Félreértett szavait magyarázza folytonos zajongás közepett.

Holló Lajos: Csatlakozik ahhoz a felfogáshoz, hogy ezeknek a jelentéseknek nincs helye a Ház előtt. Veszedelemes precedens nem szabad alkotni. Ez egy fontos kérdés. Mert a mint most kívánják a jelentéseknek az új miniszter által való benyújtását, aként fogják követelni, hogy ez az új kormány új javaslatot terjesszen be az indemnitásra vonatkozóan. (Helyeslés balról.)

Münnich Aurél: Meg van győződve arról, hogyha a honvédelmi miniszter nem volna betegsége miatt megakadályozva a megjelenésben, maga is rögtön kijelentené, hogy vállalja értük a felelősséget.

Kiáltások balról: Majd meggyógyul, akkor kijelentheti.

Münnich Aurél: Ismételtlen kéri, hogy a jelentések is tüzessenek napirendre.

Apponyi elnök: A véderő-bizottság előadója előterjesztésének első része nem talált ellenzésre. Az ujoncmegajánlási törvényjavaslatnak tárgyalására való kitűzése ellen nincs kifogás. Határozatként kimondhatja tehát, hogy a javaslatok kinyomtatnak, szétosztatnak és napirendre tüzetnek. Már e javaslatokhoz tartozó jelentésekkel szemben kétségek vannak. Itt tehát elrendeli a szavazást.

Az egész jobboldal feláll.

Ugron Gábor: Szót kérek a kérdés föltevéséhez.

Kiáltások jobbról: Már szavaztunk!

Ugron: Azt elhiszem, hogy önök sietnek szavazni!

Apponyi: En még nem konstátalom a szavazás megtörténtét s így kénytelen vagyok Ugron Gábornak a kérdés feltevéséhez a szólásjogot megadni. (Nagy lárma és zugolódás a jobboldalon.)

Ugron: A kérdés világos feltevését kéri, hivatkozik arra, hogy most egy más ujoncozási javaslattal van dolgunk s a régi fölémelt létszámú ujoncjavaslatot visszavonták. Kéri ennek a feltüntetését a kérdés föltevésében is.

Apponyi elnök: Nekem nincs hivatalosan tudomásom róla, hogy a felemelt ujonclétszámra vonatkozó javaslatot visszavonták volna. (Nagy mozgás a jobboldalon. Zaj a baloldalon.)

Kiáltások balról: Ab! Hát nincs visszavonva! Kibujik a szeg a zsákból!

Pozsgay Miklós: Hol vannak a családok? (Ortási lárma a jobboldalon. Kiáltások: Rendre! Rendre!)

Apponyi elnök: Rendre utasítja Pozsgayt és folytatón kijelenti, hogy nem tartja szükségesnek a kérdés másként való föltevését.

A szavazás erre megtörténik s a többség a javaslatokkal együtt a jelentéseknek is tárgyalásra való kitűzését határozza el.

Apponyi elnök bejelenti még, hogy Haydin Imre sürgős interpellációt jelentett be a Vág és mellékvízeinek áradása dolgában. Az interpellációra az ülés végén kerül a sor. Bejelenti továbbá, hogy a Nagyváradon tegnap történeteket napirend előtt szóvá akarják tenni: Barabás Béla, Komjáthy Béla, Olay Lajos és Lovász Márton.

Münnich Aurél most átmenve a terem közepén, valami megjegyzést mond az előbb lefolyt vitára. A baloldaltól viharos kiáltásokkal támadnak rá, hogy hangosan merje mondani, ha valamit akar, Münnich azonban kimegy a tereméből.

Ezután **Barabás Béla** a nagyváradai eseményekről szólott napirend előtt, erről lapunk más helyén külön tudósításban emlékeztünk meg.

(Vézi József beszéde.)

Vézi József nagy kíváncsisággal várt beszédében megokolta azt, hogy miért lépett ki a szabadelvűpártból. Kilépésére alkalmat adott az, hogy a miniszterelnök megakarja változtatni az 1899. XXX. törvénycikket. Khuen-Héderváry a garanciális törvényről többfélelekében nyilatkozott, ki áll jót, hogy gazdasági célszerűségekre hivatkozva, nem fogja-e majd a Széll-paktum összes áldásos vívmányait megváltoztatni?

A katonai kérdések dolgában mai állásfoglalását avval indokolja meg, hogy a véderő bizottságban valósággal presszionáltak a katonai javaslatok mellett. Fejérváry olyan színekkel festette a monarchia haderejének állapotát, hogy égnék meredt a képviselők hajszála. Ezért támogatja a katonai javaslatokat. Meggyőződése, hogy Khuen-Héderváry politikája ellentétje a Széll politikának, Héderváry képes lenne a képviselőházat ex-lexben is feloszlatni.

Münnich Aurél: Valamit csak kell csinálni!

Vézi József: Akkor a szabadelvűpárt igazságtalan volt gróf Tisza Istvánnal szemben, aki így szintén alakíthatott volna kormányt. Felmenti végül Khuen-Héderváryt Horvátországban viselt delgait, sikereit, melyeket az ottani forradalomban elért.

Haydn Imre a földmivelésügyi miniszterhez interpellációt intéz a Vág folyó kiöntése tárgyában.

Daranyi Ignác földmivelésügyi miniszter azonnal válaszolt az interpellációra s ennek tudomásul vétele után az ülés véget ért.

Kállay Béni halála.

(A közös pénzügyminiszter meghalt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 13.

A leghiresebb és a legnagyobb magyar államférfiak sorából ma kidőlt az egyik legkimagaslóbb alak: **Kállay Béni** közös pénzügyminiszter és Bosznia kormányzója. Ez a nagy tudású, külföldön is híres képzettségű államférfi, aki a politikusok között tudós-számba ment, s aki ugyszólván egész életét hazájának, uralkodójának és a magyar-osztrák monarchiának szolgálatában töltötte el, nagy dicsőségére volt szülőföldjének: Magyarországnak, a balkáni viszonyoknak s a dél-szláv népeknek alig volt olyan ismerője, mint ő.

Ezt a tudását kiválóan értékesítette a megszállott tartományokban, melynek kormányzójaként olyan rendezett állapotokat teremtett ott, hogy az a haladás kulturális, közgazdasági és közrendészeti tekintetben, amelyet e tartományok az ő működése óta mutatnak, szinte példa nélkül való.

Kállay Béni halála váratlanul, de nem hirtelen jött. Az udvarnál, továbbá Budapest és

Bécs előbbkelő politikai köreiből régen tudtak Kállay súlyos betegségről, de betegségét szigorúan titkolták. Egészségi állapota már régebb idő óta aggodalomra adott okot, az utolsó hetekben pedig teljesen reménytelenné vált. Ma reggel ellátták a haldoklót a halotti szentségekkel s fél tizkor szenvedés nélkül kimúlt.

Bécsből a halálhír Budapestre délfelé érkezett meg. Aradon pedig az Aradi Közlöny rendkívüli kiadása már két óra előtt hírül vitte a szomorú eseményt.

Az elhunyt közös miniszter betegsége másfél év előtt vett akut jelleget. Vesebaj volt ez, amelyből dr. **Frisch** tanár, az elhunyt kezelőorvosának véleménye szerint veseösszehuzódás, majd aranyér lett. A beteg állapota az utolsó hetekben vált reménytelenné. **Khuen-Héderváry** gróf miniszterelnök, mikor a kabinetalakítás dolgában az első látogatását tette Kállaynál, ez már igen súlyos beteg volt s a miniszterelnök látta, hogy a beteg napjai meg vannak számlálva. Betegségét azonban halála percéig titokban tartották.

Kállay a nyarat rendszeren Karlsbadban szokta tölteni, az idén azonban már nem tudott fürdőbe menni. A király Bécsből való elutazása előtt értesült arról, hogy Kállay állapota reménytelen. Halála hírére ő felségével és a két kormányelnökkel táviratilag tudatták. Kállay özvegyet, egy fiú- s két leány-gyermekeket hagyott hátra.

Az elhunyt közös pénzügyminiszter 1839. december 22-én született. Tanulmányait többnyire házilag, magánnevelők vezetésével végezte. Már 1865-ben megtanult törökül, s elszajátította a szerb és újgörög s bosnyák nyelvet is. 1869-ben belgrádi főkonzulá neveztetett ki az osztrák-magyar közös kormány által s csakhamar ügyes és hivatásának kitűnően megfelelő diplomáciai ügynöknek bizonyult. Belgrádi főkonzulása idején vette nőül **Bethlen** Vilma grófnét. A magyar kormányban beállott fuzió után leköszönt belgrádi állásáról, s Budapestre jövén, 1875-ben a Sennyey-féle mérsékelt konzervatív pártnak közegül szolgáló **Kelet népe** című politikai hírlapot alapította és szerkesztette. Mint lapvezér majdaem önálló, korlátlan hatalmat gyakorolt lapja szelleme s tartalma felett, saját politikai pártjának az övétől eltérő nézetét és sugalmaitól is függetlenül tartotta magát s e miatt differenciák merültek fel a lapvezér s pártja korifeusai közt, kikkel a Bosznia elfoglalását illető nagy és fontos kérdésben egyszerre szakított. A lapvezérségről lemondván, Konstantinápolyba utazott, hogy a keleti kérdést a helyszínén mélyebben s alaposabban tanulmányozza, s ezuttal Kis Ázsiában is huzamosan időzött. **A szerbek történetét** követte másik nevezetes munkája, melyben Oroszország keleti törekvéseit világította meg. Folyton fokozódó diplomáciai képzettsége s pártatlan jártassága a keleti politikára vonatkozó kérdések s feladatokban csakhamar annyira elismertetett, hogy a közös külügyminisztérium osztályfőnökévé nevezték ki Bécsbe. Ő inaugurálta, gróf Andrássyval kezét fogva, a boszniai politikát. Neki köszönhető Bosznia és Hercegovina ujjaszületése, mely ma általános elismerés szerint a Balkán-félsziget legjobban kormányzott tartománya. Alatta a közigazgatás, igazságszolgáltatás, közoktatás s egészségügy bámulatosan fejlődött, s a nyugateurópai civilizáció mindinkább meghonosul; a kultúra s felvilágosodás évről évre halad; a közlekedési eszközök, a rend, közbátorság, vagyonszolgálat folyton javul, az előítéletek oszlanak, a kereskedelem, ipar s mezőgazdaság virágzóbb lesz; a főváros Sarajevo épül, szépül, európaias kényelemmel kinálkozik; a benne megjelenő **Nada** hírlap magas színvonalon áll. Ez a csónos, nyugalmas átalakulás Kállay nevéhez fűződik, s emellett magyar államférfiut dicsért az a fényes eredmény, melynek létrehozását Ausztria-Magyarországra bizta a berlini kongresszus. Kállay mint közös pénzügyminiszter s e minőségében Bosznia kormányzója, 1882. június 4. óta vezette az elfoglalt tartományok sorsát. Különösen a Kelet ismeretében volt európai tekintély, s a Balkán-félszigetnek leg-

alaposabb ismerője. Sok érdeméért a külső elismerés minden jelében részesült. Valóságos belső titkos tanácsos s aranykulcsos, a Szent-István-rend lovagja, a Takova szerb kir. rend nagykeresztese s több más külföldi rendek vitéze. Iról érdemeiért 1878. június 14. a magyar akadémia tagjává választott. 1888. május 4 én rendes, 1890. május 8. tiszteleti tagja lett az akadémiának, s Trefort halála után az akadémia elnöki székére is szóba jött. Ugyancsak az akadémia 1891-iki nagygyűlésén gróf Andrássy Gyula felett mondott tartalmas emlékbeszédet, remek politikai jellemrajzot, klasszikus képét adva e nagy miniszter s államférfiúnak.

A közös pénzügyminiszteri tárca betöltésére — így beszéltek ma a képviselőház folyosóján — magyar ember van kiszemelve; amennyiben a közös miniszterek közül jelenleg kettő esztrák, valószínű, hogy a harmadik újból magyar ember lesz. A kombinációk két előkelő magyar politikus nevét hozzák szóba a tárca betöltésénél, akik predesztinálva vannak erre az állásra: *Wekerle* Sándor és *Szóll* Kálmán. Ezek közül, minthogy *Wekerle* az udvari körök jóindulatát nem a legteljesebb mértékben bírja, a *Szóll* kinevezése áll inkább előtérben.

Bécsből táviratozzák: Kállayt hivatalos helyiségében terítették ki. Szerdán délután 4 órakor *Marschall* püspök beszenteli a Szt. István templomban. Azután Budapestre hozzák s a magyar tudományos akadémiában helyezik ravatalra. It valószínűleg újból beszentelik. A kerepesi temetőben lévő családi sírboltban helyezik örök nyugovóra.

A megoldott probléma.

(A szalmaanyag-gyár bűzének megszüntetése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 13.

Sarlot Domokos főkapitány ma érkezett haza nyári szabadságából, melynek tartama alatt megfordult Drezdában, ahol a német városok kiállítását nézte meg, továbbá *Halleben*, ahol a papirgyár füstje ügyében tett egy kis tanulmányutat.

Ez utóbbira vonatkozólag érdekes tapasztalatokat hozott haza a főkapitány.

Halleben nagyszabású papirgyár van, mely eltérőleg a többi papirgyáraktól, úgy a fa-, mint a szalma-anyagot maga készíti el a papirgyártás céljaira. A szalma-anyagot természetesen ugyanazon a módon, a mint azt az aradi gyár teszi.

A hallei gyár a mintegy százezer lakossal bíró Halle városától tekintélyes távolban fekszik, úgy hogy a gyártás bűze a belváros lakosságát nem bántja. De annál jobban gyötri a gyár körül levő külváros közönségét, melynek egyébként még egy csont-örülő malom kellemes illatát is nyelni kell.

A külváros polgársága végre megunt a sok szagvegyületet és a hatóságokhoz fordult oltalomért. Amivel aztán megindult a német miniszteriumok és a hallei papirgyár között egy hosszú harc. A kormány százaléle módot ajánlott, s a gyár ugyanannyiszor tett eredménytelen kísérletet a bűz megszüntetésére. Ugy történt minden, ahogy nálunk Aradon.

Végre maguk a papirgyár kémikusai oldották meg a nehéz problémát. Egy szép napon teljesen megszűnt a kellemetlen szag a hallei papirgyárban. Kitalálták a módját, hogyan kell megsemmisíteni a szoda-regenerálásnál kifejlődő alkalmatlan gázokat.

Tudomására jutottak ezek *Sarlot* Domokos főkapitánynak, aki külföldi tartózkodását felhasználta arra, hogy a hallei

gyár megtekintésével közelebb vigye a megoldás felé az aradi szalma-anyag gyár bűzének végtelenségbe nyuló ügyét.

A hallei gyárigazgató szeretetreméltó előzékenységgel fogadta az aradi főkapitányt. Ez utóbbi, miután elmondta jövetelének célját, arra kérte az igazgatót, hogy magyarázná meg neki a módozatokat, melyek a bűz megszüntetését lehetővé tették.

— *Hova gondol főkapitány ur?* Kérdezte álmétkodva a gyár igazgatója. *Mi ezeket költöttünk kísérletezésekre; csak nem gondolja, hogy nagy költséggel szerzett tapasztalatainkat ingyen pocskoljuk el?*

Sarlot Domokos kénytelen volt belátni, hogy igaza van az élelmes német gyárnak, s így hazajött Aradra anélkül, hogy magával hozhatta volna a hallei gyár titkát.

Arad város tanácsa pedig a főkapitány tapasztalatairól most jelentést tesz a miniszteriumnak, mely előreláthatólag kötelezni fogja az aradi szalmaanyag-gyárat, hogy a hallei találmány használati jogát szerezzé meg.

Véres beszámoló.

(Barabás Béla Nagyváradon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 13.

Barabás Béla vasárnapi beszámolója hosszú ideig emlékezetes lesz Nagyvárad lakossága előtt. Vér festette pirosra a város utcáit, valóságos ütközet folyt le a rendőrség és a nép között, mely mindkét részről a sebesültek nagy számát eredményezte. Hogy kik, vagy mik az okai a vérengzéseknek, nem kívánjuk megállapítani, alkossa meg az olvasó maga a véleményét az alábbi tudósításból, mely a szigorú tárgyilagossággal ismerteti az izgalmas nagyvárad nap eseményeit. Anynyit azonban megállapíthatunk, hogy a nagyvárad véres beszámoló szomorú kilátást nyújt a következőkre, ha az ország a mostan uralkodó feszült hangulatban továbbra megmarad.

Barabás beszámolója országos eseménynek ígérkezett, mert a függetlenségi párt harcias tagjainak vezetője a beszámolón nyert impresszióitól kívánta függőben tartani további magatartását. *Barabás* Béla vasárnap reggel indult el kerületébe egy sereg újságíró kíséretében. Elvtársai közül senki sem ment vele, nehogy a nagyvárad beszámoló a függetlenségi párt egysége ellen irányuló tüntetés jellegét öltse magára.

A véres nap eseményei a következők voltak:

A szabadelvű pártiak értekezlete.

A nagyvárad szabadelvű párti polgárok délelőtt a kereskedelmi csarnok nagytermében gyűlést tartottak. Elnökül megválasztották *Hoványi* Géza bankigazgatót, jegyzőül *Désy* Géza ügyvédet (Kossuth párti). Jelen voltak többek között: *Várady* Zsigmond ügyvéd, *Hoványi* Gyula jogakadémiai tanár, *Fecser* Antal kanonok és *Fodor* Gyula ügyvéd. Több felszólalás után a gyűlés azt a határozatot hozta, hogy tiltakozik az obstrukció ellen, egyben felhívja *Barabás* Béla orsz. képviselőt, hogy mindent kövessen el az obstrukció megszüntetésére. Elhatározták továbbá, hogy a választókkal nyilatkozatot iratnak alá, amelyben *Barabás* Béla orsz. képviselő politikáját helytelenítik.

A nyilatkozatot a gyűlésen sokan irták alá, délután a népgyűlés alkalmával adták át *Barabás* Béla képviselőnek. Kinosan hatott, hogy a függetlenségi párt vezetősége visszautasította *Várady* Zsigmond és *Désy* Géza bejelentett felszólalásait. *Szokoly* Tamás, a függetlenségi párt elnöke, azt válaszolta a bejelentett felszólalóknak, hogy *Barabás* Béla nem népgyűlést hívott össze, hanem beszámoló beszédét tartja. A bizalmatlansági nyilatkozatot, amelyre folyton gyűjtik az aláírásokat, szerdán nyújtják át *Barabás*nak.

A megérkezés.

Barabás Béla délben érkezett meg. A pályaudvaron nagy tömeg várta. A bevonulás rendben történt. A függetlenségi választók délben ebédre jöttek össze a Fekete sas-szállodában.

A nagyvárad tisztviselői Otthon egyesülete vasárnap délután *Barabás* Bélának egy nyilatkozatot adott át, amelyben helytelenítik *Barabás*nak azt a politikáját, melylyel megakadályozta a tisztviselői fizetéséről szóló törvényjavaslat gyors letárgyalását.

A szociálisták nagy tüntetésre készültek *Barabás* ellen. Vasárnap délelőtt azonban *Israel* Jakab Budapestről odaérkezett és fölvilágosította elvtársait, hogy ha *Barabás* ellen tüntetnek, ellenkezésbe kerülnek a központtal. Így aztán *Barabás* mellé állottak.

A gyűlés előtt.

A függetlenségi párt gyűlésére a felvonulás délután 4 órakor kezdődött. A Szent László tere, ahol a gyűlés lefolyt, sok ezerre menő tömeg töltötte meg. Hallgatósággal voltak tele a házak ablakai, tetői, a fák, sőt a szent László templom tornya is. A szabadelvű párt fél 5 óra körül vonult föl óriási lármával és abcugolás közt. A rendőrség sorfalat állott körülöttük, nehogy bajuk essék.

Az első bonyodalmat a *Moskovits*-szeszgyár munkásainak a felvonulása okozta. A csupa napszamosból összeszedett tömeget vásárolták össze, hogy lehetetlenné tegyék a gyűlést. A munkások *Barabás* abcugolva és *Kossuth*ot éltetve vonultak be a térre, ahol a függetlenségi polgárokkal összeütköztek. Ez alkalomból csak pár zászlórúd tört össze, nagyobb baj nem esett.

A függetlenségi körben nagy izgalmat keltett a hír, midőn meg tudták, hogy a szabadelvűek is résztvesznek a gyűlésen. Kérték is *Gerő* főkapitányt, hogy akadályozza ezt meg, de a főkapitány azt felelte:

— En nem parancsolok nekik, de a rendért és közbiztonságért felelek.

— Azért beszél így, mert a főispán van a háta mögött! — feleltek erre a függetlenségek.

A beszámoló.

Barabás Béla a Fekete Sas szálloda erkélyén foglalt helyet híveivel és onnan szólott a néphez. Háromszor is belekezdett beszédébe, de egyszer sem tudta folytatni a szabadelvűpártiak zugásától. A téren a szabadelvűpártiak, a függetlenségi polgárok és a munkások között vad dulakodás következett erre. Verekedés közben *Neske* Boldizsár biztosítási ügynököt és vejét, meg *Orley* Kálmán volt országgyűlési képviselőt véresre verték. Több rendőrbiztos is megsebesült, egy *Kovács* nevű rendőrnek a fogát verték ki. A harc a függetlenségek győzelmével végződött, az oda nem való elemeket kiverték a térről.

Ilyen előzmények után juthatott csak szóhoz *Barabás*. Párthívei kalaplevéve hallgatták.

Azért jött, — ugymond — hogy választól szíve dobogását meghaligassa és egyedül jött

nehogy azt higgyék, hogy mások támogatását keresi.

Nagy zugás szakította félbe megint, ami teljesen kihozta sodrából. Mérgesen kiáltotta oda a tömegnek:

— En nem vágytam Nagyvárad képviselő-ségére; mikor megválasztottak, már a zsebemben volt egy mandátum. Nem hálálkodni jöttem ide a múltért s még kevésbé könyörögni a jövőért.

Az erőyes hangú szót tetszéssel fogadták és elcsendesedtek.

Barabás ezután a katonai javaslatok ellen indított országos mozgalomról beszélt, amely lázban tartotta és tartja még most is a lelkeket. A kormány most visszavonta a javaslatokat; mért nem tette meg ezt hónapokkal ezelőtt? Az azóta letelt időt hasznos munkára lehetett volna fordítani. Mikor a javaslatokat visszavonták, az ellenzék belenyugodhatott volna az obstrukció leszerelésébe, de a bán a nemzeti követelmények elől ridegen elzárkózott. Örül annak, hogy a szabadelvű párt bizalmatlanságot szavazott neki délelőtt, mert szégyen volna rája, ha a kormányt bizalommal viseltetnék iránta.

A szocialistákhoz és a tisztviselőkhöz is volt szava. A képviselőházban — mondá — ő mindig a szocialisták programjainak az érvényrejtetése mellett volt, az általános titkos szavazati jog mellett küzdött, mert csak a tiszta választások jegyében jut kifejezésre az igaz közvélemény. A Házban e tárgyban mondott beszédét fel is olvasta. A mostani rossz viszonyokat nem az ellenzék teremtette, hanem a kormány elmentállása. Mért nem teljesíti a kormány a nemzet követeléseit? Egy perccig sem lehetünk nyugodtan, mindig készen kell állanunk!

— Egy szó kell csak és megyünk mindnyájan! — kiáltották tele torokkal a választók.

Meleg hangon emlékezett meg a tisztviselőkről, de itt újra megzavarták. A tér egyik sarkán nagy zaj és dulakodás támadt. A kihajtott emberek ugyanis megkerültek a teret és más oldalról akartak bejutni, de kudarccal végződött cselük, mert a függetlenségiék elkergették őket. Nagy nehezen a csend ismét helyreállott és Barabás folytathatta beszédét. A Szélikormány — ugymond — nem is foglalkozott komolyan a fizetésrendezéssel, Khuen miniszterelnök pedig az egész ügyet lényegtelennek tartja.

Majd a maga álláspontját fejtegette. Több katonát nem szavaz meg, még a jelenlegi létszámot sem, a nemzeti követelések teljesítése nélkül. Végül kijelentette, hogy a harc folytatása attól is függ, hogy hányan lesznek mellette, akik a küzdelmet folytatni akarják. Kérte választóit, hogy bízzák rá, hogy a továbbiakra nézve ő maga válasza meg az utat. Komoly mérlegelés tárgyává fogja tenni, hogy küzdjön-e tovább.

Adorján Emil dr. beszélt utána. Udvozólta Barabást, bizalmat szavazott neki a függetlenségi polgárok nevében, akik vezérüket mindenben készek követni.

A gyűlést Szokoly Tamás függetlenségi pártelnök zárta be. Felszólította a népet, hogy csendben és rendben oszoljon szét.

Véres harc.

A gyűlés véget ért. A nép már oszladozni kezdett. Egyszerre csak trombitaszó verte föl az utca csendjét. A katonák ütemes léptekben a rendőrlaktanya udvarára vonultak és ott föllálltak. A tömeget ez a látvány fölingerelte, csufolódni kezdett a rendőrséggel. A rendőrök erre kivont karddal a népre rohantak és agyba főbe vágta, püfölték mindenkit. Még a földön heverőket sem kimélték, ütöttek-verték akit értek.

A durva támadással szétugrasztott tömeg a Kossuth Lajos-utcában egy nagy téglarakásra vetette magát s olyan hatalmas záport menesztett a rendőrségre, hogy azok nyomban katonai segélyhez folyamodtak. A dobálás oly erős volt, hogy a kövek és tégladarabok a kávéházak és üzletek vasredőnyeit is ályugatták és a bentülők közül többeket megsebesítettek.

A téglazápor az egész Kossuth Lajos-utcát ellepte.

A tömeg üldözőbe vette a rendőröket, midőn fölhangzott a figyelmeztetés, hogy:

— Jön a katonaság!

A 87. gyalogezred egy százada vonult a zavargókkal szemben, Venderinszky Pál százados vezetése alatt. A katonaság előtt a meg erősített rendőrség jött, Gerő főkapitánnyal az élén.

Érdekes volt az a jelenet, midőn Gerő főkapitány kévéssel a gyűlés befejezése előtt megjelent a Szent-László téren és fölkiáltott a Fekete Sas erkélyére:

— Ne izgassák a népet!

A főkapitány szavaira Szokoly Tamás válaszolt:

— Ne bolonduljon meg a főkapitány ur, hisz az egész bajnak maga az oka.

Javában folyt a Kossuth Lajos utca kiürítése, midőn a Kert-utca felől lövések hallatszóttak. A százados maga vágatott a helyszínre, ahol az ablakokból és a háztetőkről revolverrel lövöldöztek a rendőrökre. A szocialisták itt is szembe szálltak a rendőrséggel. Fölszedték az aszfalt-járdát és aszfalt darabokkal dobálózta. Ekkor már két század katonaság volt kivezényelve és a huszárságot is — két swardont — meghívtak attackirozásra. A Kert-utcaiban a katonaság vaktöltéssel sortűzet adott. A huszárok keresztül-kasul nyargalták az utcákat és tereket és jobb ügyhöz méltó buzgalommal kard lapoztak. A katonaság azonban, még így is konstatalható, hogy tapintatosabb volt, mint a rendőrség.

Az utcai harcokban összesen 6 rendőr és 4 katona sérült meg. A megsebesült polgárok száma igen nagy, de ismeretlen. Hivatalosan csak 6 polgár sérüléséről tudnak. Ezek jelentkeztek a rendőrségen. Hatóság elleni erőszak miatt kilenc polgárembert tartóztatnak le.

A városban a nyugalom éjféltre teljesen helyreállott. A rendőrség a felelősség alól menekülni akar, miért is konstatalja, hogy a zavargást munkások és szocialisták idézték elő, akik reggel még falragaszokon szólították föl a lakosságot, hogy tüntessen Barabás ellen és délre már megváltoztatták szándékukat, Barabás mellé állottak.

A Barabás Béla tiszteletére tervezett banket elmaradt. Barabás a 11 órai gyorsvonattal utazott vissza Budapestre.

A függetlenségi párt táviratban kérte a belügyminisztertől, hogy függeszse fel Gerő főkapitányt és rendelje el ellene a vizsgálatot. A főispánt pedig arra kérték, hogy hívjon össze rendkívüli közgyűlést az ügyben Bordé főjegyző, polgármester-helyettes, táviratilag tett jelentést a véres napról a belügyminiszternek.

SPORT.

+ Kerékpáros verseny Arad—Szeged között. A kerékpárosok számára érdekes esemény készült. A Meteor aradi kerékpár klub és a szegedi kerékpárosok és a testgyakorlók köre Arad—Szeged között kerékpáros távversenyt rendez augusztus 15-én. A távolság 122 kilométer. Az indítás Aradról, a pécz-kai-ut-i vamháztól történik. A célpont a szegedi hidfőnél lesz. Reggel hat órakor történik az indítás. A verseny alatt a vezetés meg van engedve. A győztesek számára szép díjakat tűztek ki. Az első nagy arany-érmét és tiszteletdíjat, a második díszített ezüst-érmét, a harmadik nagy ezüst-érmét, a negyedik és ötödik ezüst-érmét kap. Eddig tizenkét nevezés történt.

+ Kirándulás a Gainára és Brádra. Tekintettel a jora fordult időjárásra, a mely most már állandónak ígérkezik, figyelmeztetjük úgy az A. H. T. E. tagjait, valamint a csatlakozni óhajtó vendégeket, hogy erre a szép és nem fáradságos kirándulásra f. hó 16-ig csütörtök es-

tig minél számosabban jelentkezzenek. Brádra és a Gainára a költségek legfeljebb 20—24 koronára fognak rugni személyenként és Brádra pedig legfeljebb 10—12 koronára. Vidéki tagok és vendégek szintén csatlakozhatnak, az nban ezt jelentsék be f. hó 16-áig levélben. Indulás szombaton reggel 6 óra 25 perckor az aradi pályaudvartól. Jelentkezéseket elfogad Schmidt János dr. ügyvezető alelnök Aradon (felső kereskedelmi iskola) naponta 8—10 óráig és délután 3—4-ig. E. H. T. E. elnöksége.

A pápa betegsége.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 13.

A pápa betegségeinek tegnap éjszakai állapotáról ma ismét kedvezőbb hírek jöttek. Jelentékenyebb javulást ugyan nem konstataltak az orvosok, de az, hogy ő szentsége állapota nem rosszabbodott, örvendetes jelenségnek tartandó ilyen súlyos betegségnél.

Érdekes, hogy a pápa kezelő orvosi ezután csak orvosi *bulletin*eket fognak kiadni a pápa állapotáról, mert *véleményeiket* eddig az erős fizikummal rendelkező beteg majdnem minden esetben dezavualta.

Egy késő éjjeli órákban érkezett római távirat a pápa betegségében a mai naponbeállott hirtelen aggasztó fordulatról hoz hirt.

Ma a következő táviratok érkeztek Rómából:

Róma, jul. 13. Mint a *Voce della Verita* jelenti, az éjjel a pápa állapotában semmi változás sem állott be.

Azon orvosi jelentés, melyet reggel 9 órakor adtak ki a pápa állapotáról, a következő: A pápa éjféli előtt nyugodt volt. Később ő szentsége időközönként izgatottá vált. A mellkas fizikai vizsgálata nem mutat változást a tegnapelőtti konstatalt állapotához képest. A vesék még mindig hiányosan működnek. Közérzése kissé depriált. Erverés 32, légzés 32, hőmérséklet 36.2. Mazzoni, Lapponi.

Róma, július 13. A *Giornale d'Italia* szerint valószínű a pápa tüdejének meggyógyulása, de a tudomány ő szentsége szívének állapota felől nem ringathatja magát illúzióban. A *Tribuna* azt jelenti, hogy a pápa tegnap délután többször táplálkozott és látni kívánta Szent Gennaro mitráját, melyet imádság közben megcsókolt. A *Messagero* szerint a pápa, tekintve bámulatos ellenálló erejét, napokig, sőt hetekig élélhet, azonban halálának hirtelen, agónia és komplikációk beállta nélkül való bekövetkezéséről tarthatni. A *Popolo Romano* azt jelenti, hogy a betegség változatlan állapotba jutott, mely, ha a pesszimizmust lehetlenné is teszi, de örömteljes reményekre sem jogosít fel. Az *Italia* szerint msgr. Mazzolini azt mondta, hogy nem ámitja magát, a midőn lehetségesnek tartja a pápa megmentését. Ugyanezen lap azt is jelenti, hogy a király udvari személyzete utasítást nyert, hogy ne hagyja el Rómát. A király elhatározta, hogy ő szentsége halála esetére visszatér Rómába. Különb. a királyi pár, valamint Margit özvegy királyné július 29-én Humbert király halála évfordulója alkalmából Rómába érkeznek.

Késő éjjel kapjuk az alábbi táviratot: Róma, július 13. Ő szentsége állapota napközben rosszabbra fordult. A veseműködés szünetel, a *vérmérgezés tünetei* azonban eddig még nem mutatkoztak. A pápa állapota komoly aggodalomra ad okot.

Kálicsey-egyesület
Aradon

Rablógyilkosság Aradmegyében.

(Agyonütött marhakereskedő.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 13.

Aradmegye borossebesi járásában, a rablók és orgyilkosok hirhadt hazájában, kegyetlen rablógyilkosságot követett el egy gonosz indultu ember.

Tegaapra virradóra egy ismeretlen holttestet találtak Borossebes közelében, a *Baltyle* és *Guravoj* közötti országúton.

A megölt emberről eleinte senki sem tudta hogy kicsoda. Arca el volt torzulva, a ruhája kifosztva mindentől, a gyilkos elvitte a pénzét és az írásait is. A gyorsan megindult erélyes vizsgálat derítette ki, hogy a meggyilkolt *Szántó György* marhakereskedő, akinél ilyen foglalkozása folytán rendszerint sok pénz szokott lenni. Most is úgy eshetett hogy a gyilkos gonosztevő kiestte, amikor az áldozata fizetett s telt erszénye láttára fogamzott meg agyában a véres bosszu.

A nagyhalmági járásbíró vizsgálobírája *Gálfi dr.* azonnal megindította a vizsgálatot a holttest kilétének megállapítása iránt. Továbbá a gyilkos kézrekerítésére a legszélesebb körű nyomozatot rendelte el.

Az esetről ugyancsak értesítették az aradi kir. ügyészséget, melynek képviseletében egyik kir. ügyész még tegnap délután kiutazott, hogy a tettes kiderítésére a további intézkedést megtegye, valamint a meggyilkolt holttestének felboncolása, majd eltemetése iránt intézkedjék.

A csendőrség nyomról nyomra követett egy embert, akire a gyanu hárult. Nem sok idő telt el, mikor kétségbevonhatlan adatok igazolták, hogy a gyanuba vett ember a gyilkos. *Gurahoncon tartóztatták* le, s ekkor bevallotta, *Boros Györgynek* hívják s hogy a gyilkosságot ő követte el s bevallotta azt is, hogy a holttestet *kirabolta*. A kisjenői járásbíró vizsgálobírája nyomban letartóztatta, s most már utban van Arad felé.

A gyilkos kézrekerítésére az aradi rendőrség is tett intézkedéseket. *Greén Nándor t. főkapitány*, akit a gurahonci rendőrség avval értesített a büntényről, hogy a gyilkos a megölt marhakereskedő juhait valószínűleg Aradra hajtja be eladás céljából. A főkapitány erre telefonon értesítette azokat a községeket, melyek az arad-borossebesi uton fekszenek, hogy ha a gyilkos azokon keresztül tartana, fogják el.

Ez intézkedésre azonban már nem volt szükség, miután nem sokkal később megjött a csendőrség értesítése arról, hogy a rablógyilkos kézrekerült.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Kedd: *Bob herceg*, operetta. *Felhő Rózsa* vendégfelléptével.

Szerda: *Kis herceg*, operetta. *Felhő Rózsa* vendégfelléptével.

Csütörtök: *Niobe*, operetta. *Felhő Rózsa* vendégfelléptével.

Péntek: *Aranyember*, dráma. *Fóti Frida* és *Tompa Kálmán* vendégfelléptével.

Szombat: *Katalin*, operetta. *Fóti Frida* vendégfelléptével.

* *Zilahyné első fellépése.* *Zilahyné S. Vilma* ma este érkezett meg Aradra, hogy a Népszínházban aratott páratlan sikerei után, melyről a fővárosi sajtó kivétel nélkül elismerő bírálatokban emlékezett meg, ismét a mi színpadunkra lépjen. *Zilahyné* a megváltozott műsor szerint szerdán lép fel először a „*Kis herceg*”-ben, abban az operettben, melyben kétszer egymásután zsúfolt ház előtt játszott rövid idővel ezelőtt a budapesti Népszínházban.

* *A Katalin plágium ügye.* *Fejér Jenő* és *Béldi Izor* mindenfelé nagy sikert aratott operettjéről, a *Katalin*-ról annak idején, mikor az Debrecenben is színre került, a *Debrecen* című lap azt írja, hogy az nem eredeti, a szerzők irodalmi lopást követtek el, *plagizáltak*. „A *cárné gyűrűje*” c. operettből, mely már évek előtt színre került. A *Katalin* zeneszerzője, *Fejér Jenő* rágalmozás vétségeért sajtóper indított a közlemény szerzője *Loránt (Lőw) József*, a Debrecen segédszerkesztője ellen. A debreceni törvényszék vádtaácsa a múlt évben foglalkozott ez ügyvel és a vádat *Dóczy Emil dr.* védelme után *Loránt (Lőw) József* ellen megszüntette. *Panaszos Fejér Jenő* ez elien felfolyamodást jelentett be, melynek azonban a debreceni kir. ítélőtábla sem adott helyet és a felfolyamodást elutasította. Ez a határozat most már *jozerős*.

* *Niobe.* Érdekes előadás lesz a csütörtöki, amikor a *Niobe* operettben együtt lépnek fel *Zilahyné* és *Felhő Rózsa*. Ugyanekkor bucsuzik el *Felhő Rózsa* az aradi közönségtől. A szerda és csütörtöki előadásra a jegyek szerdán együttesen is kiválthatók lesznek a pénztárnál.

Barabás a beszámolójáról.

(A képviselőház üléséből.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 13.

A képviselőház mai ülésének legérdekeesebb és legizgatottabb része az volt, mikor *Barabás Béla dr.* napirend előtt szóvá tette azokat a zavargásokat, amelylyel nagyváradi beszámolója alkalmával mentelmi jogát megsértették.

Az ülés e részének lefolyása a következő volt:

Elnök jelenté, hogy *Barabás* a nagyváradi beszámoló beszéde tárgyában beszélni óhajt a napirend előtt. Szólanak még ehhez *Komjáthy, Olay* és *Lovász*.

Barabás: T. Ház!

Horváth Gyula: Itt terrorizálni akarnak!

Molnár Jenő: Ki terrorizál? Ki kell dobni!

Borbély: Kit akar kidobni *Molnár*?!

Horváth Gyula: Nagyon érzékenyek az urak! (Nagy zaj a baloldalon.)

Elnök: Csendet kérek mindkét oldalon.

Barabás Béla: T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) Én igyekeztem lelkületemet megszabadítani azok alól az izgalmak alól, a melyeket tegnap Nagyváradon elég szomorúan tapasztaltam. Engedje meg nekem a t. Ház, hogy az ott tapasztaltakat elmondjam úgy, a mint vagy közvetlenül tudom, vagy közvetett, elég jó forrásokból azokról értesültem. Kijelentem, hogy senki másra tanuként nem hivatkozom, mint az ott jelenvolt pártkülönbség nélküli hírlaptudósítókra, akik, mint idegen emberek szemléltették azokat az igazán égbekiáltó jelenségeket, a melyeket ott a közszabadság ellen maga a rendőrség követett el. (Zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: *Horvát rendszer! Jól kezdődik!*) Egészen nyugodtan és higgadtan fogom előadni a tényállást, újból hivatkozva rájuk, hogy én semmit nagyítani, semmit kicsinyíteni nem fogok.

A közszabadságjogon ejtetett ott nagy sérelem, nemcsak, de ejtetett magán a képviselőn is és az igen t. elnök urnak ezennel mentelmi jogom megsértését jelentem be. (*Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.*)

T. képviselőház! Én Nagyvárad városának alkotmányosan és törvényesen megválasztott képviselője vagyok. Egy nagy és intelligens város az, a mely engem ide küldött a parlamentbe és most, mikor izzó szenvedélyvel folyónak a küzdelmek egy és más irányban magyar emberek és magyar emberek közt, én mint képviselője annak a kerületnek — szem előtt tartva természetesen, hogy semmiféle utasítást választóimtól el nem fogadok, mert ezt el nem ismerem, ami nem zárja ki azt, hogy én mint képviselő indítatva érzem magam arra, hogy lemenjek Nagyváradra és nyíltan, felemelt fővel szembeálljak az egész közönséggel pártkülönbség nélkül és szembeálljak azokkal, akik engemet a választás alkalmával bizalmukkal és hozzáteszem azt is, szeretetükkel megtisztelték. Elmentem, t. képviselőház, egyedül. Képviselő.

társaim ajánlkoztak, hogy eljönnek velem, de én kértem őket, tartózkodjanak attól, hogy velem lejöjjenek. Én tehát őszintén, tisztán, mint egy népképviselőnek kötelessége, megtettem azt, amit ebben a Házban kevés képviselő tett, elmentem oda a fórumra, megkérdeztem a választókat és kipuhatóltam azt a gondolkodást, lelkületet, mely ott él az ő szívükben. Ezért ment választói közé. Megjegyzé, hogy annak idején Nagyváradon az ő megválasztása oly rendben folyt le, hogy még ellenfelei is kalapot emeltek.

Vészi József: Akkor még *Szell Kálmán* kormányzott. (Ellentmondás jobbról.)

Barabás Béla: Most azonban a beszámolójánál botránys rendezavarások történtek ellene. A tegnapi nappal Nagyváradon megváltozott a világ. (Zaj és felkiáltások a jobboldalon: *Természetes!*)

Polónyi Géza: A báni szellem! (Mozgás jobb felől.)

Vészi József: Működik a folytatás!

Ugron Gábor: A kutyákat leeresztették a láncról! (Nagy zaj és mozgás.)

Barabás Béla: A rendbontók a *Kossuth Ferenc* nevét viselő zászlóval vonultak a beszámoló megzavarására.

Pichler Győző: Ez a pimasz visszaélés *Kossuth Ferenc* nevével. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Elnök: Kérem, ilyen kifejezéseket ne méltóztassék használni közbeszólásokban. Ez a ház méltóságával ellenkezik. (Zaj a szélsőbalon.)

Barabás: Egy *Moskovitz* nevű gyáros állott a rendezavarás élén. Ennek a gyárnak tulajdonosai a leglelkesebb, legodaadobb hívei voltak mindig a kormánypártnak. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Molnár Jenő: A szeszkontingensenk voltak barátai!

Barabás Béla lelke meggyőződésével tiltakozik ellene, hogy olyan ember, ki eddig *Kossuth Ferenc* nevét soha tisztelettel ki nem ejtette, hogy ez igazságon a *Kossuth Ferenc* nevével. A főkapitány mégis mossolyogva kijelentette, hogy ő nem akadályoz meg senkit a beszámolóra való elmenetelben. A zavargás tehát a főkapitány támogatásával készítettett elő és a zavargó elemeknek rendőri kordon között biztosított a beszámolóra való felvonulásuk. (Nagy zaj a baloldalon.)

Pozsgai Miklós: Kötélre velük!

Barabás Béla: A vége aztán az lett, hogy őket onnan egyszerűen kiverték.

Lengyel Zoltán: Kipofozták! (Zaj és mozgás jobb felől.)

Molnár Jenő: Kaptak azok szépen, nem mennek el még egyszer. (Zaj. Elnök csenget.)

Barabás Béla: Távoly legyen tőlem, még akkor is, ha tudom, hogy ők rendetlenkedő és izgató szándékkal jöttek oda, hogy helyeslem azt, hogy őket elverték. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon. Pedig helyes!)

Polónyi Géza: En helyeslem! Az a kár, hogy jobban meg nem verték. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Kaptak eleget! Zaj. Elnök csenget.)

Horváth Gyula: Órley kapta a legtöbb pofont!

Barabás Béla: Olyan tömeg volt ott azon a beszámolón, amilyen tömeg előtt szóló még sohasam beszéltem. Az első zavargást a rendetlenkedők eltávolítása idézte elő. Miután azonban azok eltávolítottak, semmi ok nem volt többé a tömeg szétesztelésére, ama hatalmas tömeg szétesztelésére, mely csöndben, lelkesen hallgatta az ő beszámolóját. S imé, alig beszélt szóló általános figyelem és helyeslés közepett egy negyedóra hosszat, a rendező-bizottság egy tagja izgatottan odasugta neki, hogy fejezze be a beszédét, mert a főkapitány megüzente, hogy szétesztálja a tömeget.

Holló Lajos: Hogy oszlassák fel a beszámolót. (Mozgás a szélsőbalon.)

Barabás Béla: . . . Igen, hogy oszlassák fel a beszámolót és a csöndben lévő tömeget. (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Vészi József: Szervusz mentelmi jog!

Barabás Béla: Szerencsére a kapitánynak több esze volt, mint a főkapitánynak, mert az addig diskurált, míg azután én is, a kényszer hatása alatt — mert ez az eszevesztett főkapitány — így kell mondanom, mert valósággal elvesztette az eszét . . .

Pozsgay Miklós: A Lipótmezőre vele!

Barabás Béla: . . . már jött és rendőreivel készült felosztani azt az óriási tömeget, amely körülbelül 15.000 emberből állott. Es én, hogy a nagy tömeget ettől az igazságtalan inzultástól megmentssem, kénytelen voltam beszédemet nagy sietve befejezni, a nélkül, hogy felfogásomat kitárhattam volna. (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Ez a főkapitány az esztét vesztette el, hogy ilyenbe vállalkozott. Még egy függetlenségi párti ügyvéd szólott, kifejtve, hogy rája, Barabásra bízák magatartása megállapítását. Ekkor szóló messze halható hangon oszlatra szólította a népet. Oszladoztak is már. De ime egyszerre jönnek a rendőrök, kivont karddal mentek neki asszonyoknak, gyermekeknek, gázoltak, ütöttek, vertek, jobbra-balra, rémülten menekül a tömeg. De egyszerre megfordul a tömeg s ő vette üzbe a rendőröket. A rendőrök elfutottak, a tömeg ismét oszladozott. Egyszerre trombitaszó! jött a katonaság. Mi szükség volt rá? A főkapitány a megmondhatója. Gyalázatos jelenetek következtek most. Tessék elképzelni, hogy a baka rászabadul a civilre: micsoda szitkozódások hangzottak el s micsoda brutálítások! Egy szerencse, hogy egy magyar százados volt ott, aki igyekezett csöndesen szétosztani a tömeget. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ne bántsát! Ne dicsérd!)

Kass Ivor báró: Mert pensióba megy!

Barabás Béla: Az a százados azután intézkedéseivel csöndesen, lassan szétosztotta a tömeget, dacára annak, hogy a főkapitány szívesen látta volna, ha lövik az emberek sorait. (Zaj. Ellenmondás a jobboldalon.) Ő akarta és szerencse, hogy nem tőle függött. (Mozgás jobbfelől.)

Lukács Gyula: Miért inscenizotta hát azt a jelenetet az az ur? En ismerem, fogalmazóm volt! Bátorság, férfiaság egyáltalában nincs benne. (Nagy zaj.)

Barabás Béla: A mint az események így folynak, egyszerre csak messziről lövéseket hallok. Jó messze volt a lövés. Természetesen nagyon hatott a lelkiismeretemre ez a dolog, mert elfogja az embert a sajnálkozás azon szerencsétlenek fölött, akikkel szemben a fegyvert használják. Szerencsére ennek nagyobb következményei nem voltak. Mikor aztán a tömeg már majdnem ki volt pusztítva, ott állott a Fekete Sas előtt az igen tisztelt főkapitány ur, rendőrökkel és egy pár katonával környezve, és a háta mögött volt 20-30 ember. En összetett közzel leszólok:

— Főkapitány ur, az Istenért, ne veszítse el esztét. On az oka az egésznek. Erre ő kitör:

— A képviselő ur ne lázítsa a tömeget. Ott volt 30 ácsorgó ember. Erre én lekiáltottam:

— De főkapitány ur, ön úgy látszik, meg is bolondult már! (Nagy zaj a jobboldalon.)

Ugron Gábor: Igaza volt, mert vagy bolond vagy gazember! (Helyeslés a szélsőbaloldalon. Nagy zaj és mozgás jobbfelől.)

Holló Lajos: Még azt is lehet védelmezni?

Fáy István: Ep eszű, tisztességes ember ilyet nem tehet!

Bakonyi Samu: Miért nem betránkoznak meg inkább az ő tettén!

Barabás Béla: Engem már azonban figyelmeztettek nagyváradi emberek arra, hogy a szabadelvű párt botrányt készít és meg akarja hiúsítani azt, hogy beszámolót békességben elmondhassam. Nem a hivatalos szabadelvű pártot gyanúsítom azzal, hanem a szabadelvű párt-hoz tartozó azon egyéneket, a kik a legkérlelhetlenebbül küzdöttek mindig ellenem és most bosszút akartak állani azért, hogy Tisza Kálmán megbukott.

Holló Lajos: Erdemeket akartak szerezni a miniszterelnök előtt.

Barabás Béla beszéde után azt követeli, hogy a belügyminiszter fügeszsze fel rögtön a főkapitányt. (Nagy tetszés balról.)

Apponyi elnök: Minthogy a mentelmi jog megsértése is bejelentetett e beszédben, az esetet a mentelmi bizottság elé terjeszti. (Helyeslés.)

Khuen-Héderváry miniszterelnök: Ami a város közönségének a beszámolón való részvételét illeti, arra mindenkinek joga volt, a beszéd-

nek erre a részére tehát nem nyilatkozik. Ami a beszéd második részét illeti, kijelenti, hogy előzetes tudomása persze nem volt az esetről, utólag is csak egy rövid táviratot kapott. Kijelenti, hogy a legszigorubb vizsgálatot elrendelni akarja is, fogja is. (Helyeslés jobbról.)

Szerelmi dráma

a „Három Király“-ban.

(Gyilkosság és öngyilkosság.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 13.

Tegnap délután öt óra tájban az Andrássy-téren lévő Három király-vendégfogadó ünnepnap csöndjét öt revolverlövés zavarta meg. A szálló egyik emeleti vendég-szobájában egy fiatal kereskedő-segéd agyon akarta löni kedvesét s azután saját maga ellen fordította a gyilkoló fegyvert. A leányt öt lövéssel életveszélyesen megsebesítette, azután önmagát lötte főbe.

A kettős szerelmi dráma részletei a következők:

Bencz János knézi illetőségű 23 éves fiatal kereskedősegéd a „Három király“ vendégfogadó 3-ik számú emeleti szobájában, melyben már három nap óta van megszállva, tegnap találkat adott **Krecsmarik Etel** 19 éves szobaleánynak, akivel már régebb idő óta szerelmi viszonyt folytatott. **Bencz**, aki legutóbb Varjason volt alkalmazásban, sűrűn jött el Aradra kedveséhez, feleségül akarta ezt venni, de a fiú szülői nem akartak házasságukba beleegyezni.

Vasárnap délután **Bencz** kedvesét, aki a Bem-utca 1. számú házban szolgált, magához hívatta. Egy órai beszélgetés után a fiatal ember a szoba ajtaját magukra zárta s egy forgó pisztolylyal a leányra öt lövést tett, s a hatodik golyót a saját halántékába röpítette.

Az első és második lövés zajára a becsukott szobából „Segítség!“ kiabálások hangzottak ki. Mire ifj. **Schör Béla**, a vendéglős fia felszaladt az emeletről, de ekkorra már az ötödik lövés is elhangzott. A vendégfogadó személyzetével kinyitották a szoba ajtaját s a fiatal embert a padozaton elterülve eseménytelen állapotban, míg a leányt pedig a szoba egyik sarkában állva halálra rémülten találták meg.

A kettős gyilkosság híre hamar elterjedt a népes főtéren s mire a rendőrség inspekciósai a vendégfogadóban megjelentek, már nagyszámú embertömeg állt a „Három király“ előtt. A kapitányi hivatalból **Szecepkovszky** Teofil rendőrtiszt ment ki a helyszínére. A halálosan megsebesülteket az első orvosi segélyben dr. **Posgay** Lajos városi tisztí főorvos., dr. **Tisch** Mór t. főorvos és dr. **Kronstein** Mór orvos részestették, eközben érkezett meg a vendégfogadó elé a mentőkocsi, amelyen a sebesülteket a kórházba szállították.

Krecsmarik Etelnek az egyik golyó a jobb oldalába, a másik a csipőjébe furódott. Mind a kettő életveszélyes sérüléseket ejtett. A másik két lövés a karját érte. Mikor az orvosok megérkeztek, a leány eszméletlenül volt. **Bencz János** kereskedő-segédet eszméletlen állapotban találták. Csak később tért magához s arra kérte az orvosokat:

— Hagyjanak engem meghalni . . .

A rendőrtiszt a szobában, ahol a kettős gyilkosság történt, egy levelet talált, amelyben az öngyilkos fiatalember ezt írta:

„Együttessen, szerelemből önként megyünk a halálba. **Bencz János.**“

A dolog azonban — a megsérült leány valómása szerint — nem egészen így áll. A vizsgálatot vezető rendőrtisztnek ugyanis **Krecsmarik Etel** azt vallotta a kórházban, miután ott **Günz** Mór kórházi orvos sebeit a kellő kö-

tésekkel ellátta, hogy a gyilkosság épen nem az ő beleegyezésével, sőt akarata ellen történt. Mikor a fogadóba ment, semmit sem tudott kedvese szándékáról. Beleegyezését nem adta a kettős öngyilkosság elkövetéséhez. A fiatal ember azzal csalta a vendégfogadóba, hogy elmennek butorokat vásárolni, miután az édes atyja ellenzésére is összeakar vele kelni.

Végül arra kérte a leány **Szecepkovszky** rendőrtisztet, hogy Tótkomlóson lakó nagynénjét, özv. **Szenrovék** Józsefnét értesítse a vele történetekről.

Bencz János borzasztó tettét avval menti, hogy az édes atyja az oka mindennek, mert nem akart beleegyezni a házasságukba s így már régebb idő előtt elhatározta, hogy e szörnyű tettet végrehajtja. A Maros parton akarta ezt előbb elkövetni, de miután a kedvese nem akart vele elmenni, a vendégfogadóban hajította végre elhatározását.

A rendőrség a kereskedő segédnek **Kúzen** lakó szüleit szintén távirat útján értesítette a fiuk tetteről. A táviratra **Bencz** szülei ma Aradra jöttek.

TANÜGY.

(—) Az iskolaszék ülése. Aradváros iskolaszéke e hó 16 án, csütörtökön délután 5 órakor, a városháza emeleti kistermében rendes havi ülést tart.

A megfürösztött biró.

(A vadászai amazonok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 13.

Az aradi törvényszék felebbviteli tanácsa ma érdekes becsületsértési pörben hozott másodfokú ítéletet.

Belejártszik ebbe a bűnügybe a szocializmus is, de legnagyobb szerepet játszik benne az a harcias modor, melylyel néhány **Vadász** községbeli menyecske igazságot akart tenni a község birája fölött.

Vadász községben, a község háza tövében folydogál csöndesen a **Leveles patak**. Ez a patak volt a színhelye a szóban forgó „bűntény“-nek, melynek szereplői a vadászai asszonyok.

Az eset a seprősi vérfürdő előtt történt néhány nappal. Szocialista vezérek járták ekkor be azt a környéket, láthatatlanul és észrevétlenül izgatva a népet.

Vadászon is mefordultak az apostolok és munkájuk itt sem lett eredménytelen. A községben ekkor **Varga** András volt a biró, s ő volt, más alkalmasabb személy hiján, az izgatók céltáblája. A vadászoknak valami legelőperük fejeződött be nemrég, még pedig a község hátrányára. Az izgatók ekkor azt hangoztatták, hogy egyesegyedül a biró az oka annak, hogy a község elvesztette a legelőjét.

Egy napon **Varga** biró felment a község házára, hogy ellássa a birói teendőket. Mintegy husz vadászai asszony, menyecskét és idősebb nének, várták a birót. Előhozakodtak neki a legelővel. Felelősségre vonták s a birót a sok kérdezősködéssel és erős szemrehányással anynyira kihozták a sodrából, hogy a biró elkergette a zajongó amazon-hadat. Csalódott azonban, ha azt hitte, hogy a birói tekintély ezuttal is megteszi a magáét. A felbőszült asszonyok rárohantak a biróra, aki a felemelt öklök és seprők elől a kertbe menekült. Az asszonyok nagyfürgén ide is utána jöttek, mire a biró egész a **Leveles** partjáig hátrált. Hiába volt azonban a futás, az asszonyok, különösen **Boros** Istvánné, **Csák** Ferencné és **Kristály** Mártonné oly erővel lökték meg, hogy a biró beleesett a

vibe. Nehány gunyakaj és a vadászai legelő-ügy meg volt bosszulva.

A megfűrésztött bíró panaszára a kisjenői járásbíró elítélte a zavargó asszonyokat *becsületsértés* miatt néhány koronára. Az elítélt amazónok felebbestek s az ügy ma került az aradi törvényszék felebbviteli tanácsa elé. *Gallu József* elnöke, *Domokos László* és *Földes János* tagjai, *Imets Illés* pedig jegyzője volt a tanácsnak.

A bíróság a kisjenői járásbíró ítéletét feloldotta, mert a vadászai asszonyok cselekményében nem *becsületsértést*, hanem *személyes szabadság megsértését* látta. Utasította egyúttal a járásbírókat, hogy ez ügyben új vizsgálót indítsanak.

Micsinai a törvényszék előtt.

(Az elítélt postatolvaj.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 13.

A budapesti büntetőtörvényszék ma hozott ítéletet a híres postatolvaj: *Micsinai Mihály* fölött. Rövid ideig tartó vizsgálat után már ma végtárgyalásra került a sor. Zsúfolva van a tárgyaló-terem, ami ebben a nyári hőségben nem a legkellemesebb dolog. Tizenegy óra után nyitja meg *Langer* bíró elnök a tárgyalást s a tanúk serege élén megjelenik két börtönőr között *Micsinai Mihály*. Barna kabát, kukorica nadrág van rajta. Borotvált arcával, egészen kopaszra nyirt fejével olyan benyomást tesz, mint valami elzúllott barát.

Mosolyogva, csillogó szemekkel néz körül. Látszik, hogy nagyon tetszik neki, hogy ilyen nagy érdeklődésnek a középpontja. Az újságírók felé nyájasan bólint.

Megkezdődik a tárgyalás s a vádlott, aki mindössze 9 korona 60 fillért költött el a lopott pénzből, nagy bőbeszédűséggel adja elő a büntetést. Lopás büntetével van vádolva; a tárgyaláson *Langer* bíró elnököl, a vádat dr. *Gál Endre* kir. ügyész képviseli, vádlottat dr. *Kuldor Gyula* ügyvéd védi, míg a postakincstárt *Alfai Zoltán* dr. postatitkár képviselte.

A vádlevél felolvasása után az elnök kihallgatta vádlottat. *Micsinai* elmondja, hogy büntetlen előéletű, 5 elemi iskolát végzett s 1903. április 1 én lépett a posta szolgálatába. Előadja, hogy mint postakocsi naponként 5 postahivatalba ment egy altiszt felügyelete alatt, s honnan pénzt és leveleket szállított a Verseny-utcai postahivatalba.

— Mikor határozta el magát a lopásra?

— 14 nappal ezelőtt.

— Hát leste-e az alkalmat?

— Igen, vártam, míg egy zivataros, sötét este lesz.

Az elnök nógatasára ezután körülményesen elmondja a lopás és kocsi feltörés módját.

A kocsi első részét feltörte egy hamis kulcs segítségével, de a hátulsó ládát nem bírta feltörni, mivel beletörtött a kulcsa.

— Hány óra volt, midőn a lopást elkövette?

— Ugy este 8 óra lehetett.

— Mi volt a fejében mikor elszökött?

— Hát hogy napirendre fognak térni az események felett s aztán nyugodtan élvezhetem a pénzt.

Végül elmondja issaszeghi és csányi üldöztetését, s mire elhatározta, hogy a Tisza felé menekül.

— Miért a Tisza felé?

— Hát csak úgy kombinációtam.

— Talán külföldre akart szökni?

— Igen, Szerbiába vagy Oláhországba, s Fekete tenger mellé.

— Hogy határozta el magát a lopásra?

— Hát könnyebb életmódot kívántam, úgy gondoltam, később visszajövök, mire mindent elfelejtetek.

— Mikor a pénzt kivette a vasládából, megolvasta azt?

— Nem, csak az ezreket és aranyakat.

— Mi érlelte magában ezt a gondolatot meg?

— Meg akartam változtatni életmódomat s így *erkölcsileg kényszerítve voltam rá*.

— Bátorította valaki a tette, tudott-e róla valaki?

— Ugy gondoltam, hogy ha *Kecskeméti*nek sikerült s *Falkainak* is majdnem sikerült, hát nekem is fog sikerülni.

Elfogatását így mondja el: Mikor június 12-én reggel *Jászapáti* határába érkeztem, három paraszt haladt el mellettem. Én nem gyanakodtam, mert csak a városi embertől félttem, a paraszttól soha. Egyszerre megáll a három ember s tanakodik. No, — gondolom magamban — csak nem ismertek fel! Ezzel tovább mentem s a három paraszt utánam jött. Meggyorsítottam lépteimet, mire az egyik paraszt rám szólt: Hallja, nem maga a *Micsinai*? Elszaladtam, de lábaim nem bírtak s a három paraszt elért. Ekkor kiáltottak, tegye le a fegyvert, tegye le! Nálam nem is volt fegyver s ekkor elfogtak s folyton kiabáltak, ez a *Micsinai*, ez a *Micsinai*!

A tárgyaláson a bizonyítási eljárás, mely a vádlott naiv feleletei következtében bővelkedett derűs jelenetekben, délután ért véget.

A perbeszéd után a bíróság hosszas tanácskozással vonult vissza, melynek befejeztével *Langer* elnök kihirdette az ítéletet. Eszerint a törvényszék *Micsinait négy évi fegyházra ítélte*. Az ügyész *megnyugodott* az ítéletben, *Micsinai* és védője *felebbeszét* jelentettek be.

HIREK.

Szobrot Asztalos Sándornak.

— Új asztaltársaság. —

Arad, július 13.

Arra a példára, ahogy az aradi Kossuth-asztaltársaság mozgalmát megindította az aradi Kossuth-szobor felállítására érdekében, új asztaltársaság alakult Aradon, mely célul tűzte magának azt, hogy szobrot állítson *Asztalos Sándornak*, a szabadságharc kiváló alakjának, aki legnagyobb hőstettét Aradon vívta meg.

Az asztaltársaság megalakulván, az alábbi felhívást bocsátotta ki:

Több mint ötven év lezajlott azóta, hogy Aradvárosát *Asztalos Sándor* felszabadította a beözönlő ellenségtől; de ezen idő alatt a város polgársága nem ébredt azon tudatra, hogy felszabadítójának méltó emléket állított volna.

Az aradi Kossuth-asztaltársaság által emelt emléktábla nem eléggé jelképezi azon hálát, amelylyel a város polgársága felszabadítójának tartozik.

Emléjünk *Asztalos Sándornak* szobrot.

Ezen cél elérését tűzte ki a most alakulóban lévő „*Asztalos Sándor asztaltársaság*” maga elé.

Polgártársak! tömörüljünk és alkossunk egy szervező egységet, amely hivatva leendő ezen célt megvalósítani!

Felkérjük a város közönségét, hogy ezen törekvésében a szervező bizottságot támogassa azáltal, hogy minél többen lépjenek be az alakuló asztaltársaságba.

Hazafias üdvözléssel a szervező-bizottság nevében

Arad, 1903. évi július 10-én. *Domján János*, elnök. *Szeghd Ernő*, jegyző.

— Péter király névnapja. Belgrádból táviratozzák: Vasárnap délután szép időben a Top-sider-parkban nagy népünnepély volt. A királyt

megjelenésekor ezer főnyi tömeg lelkes zsvivó-kiáltásokkal fogadta. A király, akit csak szárnysegéde és négy testőr kísért, a tömeg közé egyedül, több parasztot megszólított és azokkal beszélgetett. Egy órai ott tartózkodás után a király zsvivó-kiáltások között hagyta el az ünnep helyét. Este az új konakban dínér volt, a melyen a miniszterek, a magasabb rangú tiszték és egyéb méltóságok viselői vettek részt. Majd diszelszólás volt a nemzeti színházban, a melyen a király is jelen volt. Este a várost ünnepiesen kivilágították.

— Gör. kat. püspökök Majláthnál. *Mihály* Viktor gör. kat. érsek, *Radu* Demeter nagyváradi és *Hosszu* Vazul lugosi püspökök meglátogatták *Majláth* Gusztáv róm. kat. püspököt gyulafehérvári rezidenciájában. Az együttlét rendkívül szívélyes volt. A látogatásnak politikai tekintetben nagy jelentőséget tulajdonítanak.

— A főkapitány Itthon. *Sarlot* Domokos főkapitány Karisbabból, hol egy hónapon át tartózkodott, ma este hazaérkezett.

— Aradi zeneszerző sikere. A temesvári dalművészaton Arad vitte el a babért. Czuczor G. „Hunyady“-jának a megzenésítésére hirdett Temesvár városa pályázatot, a pályadíjakat 150, 100 és 50 koronában állapítván meg. A hosszú és időmértekes verselésű költeménynek férfinegyesre való alkalmazása, magyar köntösbe való öltöztetése volt a főcél. A harminc pályamű közül *Zoltai* Mátyásét, városunk szülöttjéé, találta a bizottság a legjobbnak, az első díjra érdemesnek. *Zoltai* a helybeli áll. tanítóképző tanára, a tavasszal is fejtűnt már elismerőleg bíralt instruktív magyar népdal-átírataival, melyek a zongoraoktatás kezdő és középfokán kiváló képző-eszközöknek bizonyultak. Első díjat nyert férfinegyesét Arad közönségének az egyik aradi dalkör fogja bemutatni.

— Új főszozolgabírói lak Ternován. Köztudomású dolog, hogy a ternovai járási főszozolgabírói szaknáz oly rozoga állapotban van, a lakosztályok oly egészségtelen nedvesek, hogy nem csak egy járási tisztviselőnek nem szolgálhat már tovább lakásul, de mint közegészségi szempontból ártalmas, rozogassága miatt pedig közveszélyes épület lebontása immár elkerülhetelenné vált. *Lengyel* Sándor dr., a ternovai járás főszozlogabírója, ezen oknál fogva előterjesztéssel élt a vármegye alispánjához és pedig eredménnyel, amennyiben az ügy az őszi közgyűlés elé fog vitetni. Az államépítészeti hivatal a tervrajz elkészítése végett már meg is kerestetteit.

— Püspöki beiktató. *Hosszu* Vazul lugosi gör. kat. püspöknek e hó 26-án lesz a beiktatója. A szokásos ünnepek, a püspök óhajára, elmaradnak.

— Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. *Dublesiu* György ügyvédet, *Vajda-Hunyad* székhelylyel, az ügyvédek lajstromába felvette.

— *Vlád Aurél* és a nemzetiségi képviselők. Az aradi „Tribuna Poporului” mai száma írja, hogy dr. *Vlád Aurél*, a dobriai román képviselő első képviselőházi beszéde alkalmából üdvözlő tavratozkat kapott többek között két nemzetiségi képviselőtől is, a tót *Veszelooszkytól* és *Ruzsáktól*. *Veszelooszky* üdvözése ez: „Szívemből gratulálok szép beszédéhez.” *Ruzsák* tavrata így szól: „Üdvözöllek férfias fellepésed alkalmából.”

— Változások a pénzügyörség körében. *Lovag Pittoni* Robert gyulai pénzügyi biztost a pénzügyminiszter az aradvidéki szakasz biztosává helyezte át. *Gartner* Károly aradi biztost pedig *Szent Gotthardra* helyezte át.

— Szocialista gyűlések Aradmegyében. A ternovai járásban — mint tudósítónk írja — a szocialisták nagyban szervezkednek; csaknem minden községben gyűléseket tartanak. Ez alkalmakra a szociáldemokrata párt vezetősége szónokot küld ki Budapestről. E hó 8-án *Nádas* községben, 12-én pedig *Ternova* községben tartottak ily gyűléseket. Ezen a ro-

mánlaktá vidéken, hol soha a szocializmusnak híre sem volt, bámulatos az érdeklődés és a lelkesedés. Bármely országgyűlési képviselő büszke lehetne, ha választó-kerületében oly lelkes fogadtatásban részesülne, mint a szocialisták kiküldötte, pedig ezek a kiküldöttek rendszerint kevés műveltséggel bíró iparosok. Lovas bandériummal fogadja őket a románok és százával mennek ki a kocsik a ternovai állomásra fogadtatásukra. A Nádason tartott népgyűlésre egy igénytelen kinézésű, iparos-tanoncnak látszó ifjút küldtek ki, a mi a nádas szocialisták között általános kedveltséget keltett. Egy *Auerbach* nevű egyén tartott beszédet Ternován és a pódiumról magasan lobogtatva egy iv papírost, melyről azt állította, hogy az keresztlevele és azzal igyekezett bizonyítani, hogy ő román ember. Persze akadtak olyan jó románok is a hallgatóság körében, kik közbekiáltották, hogy ne adj Isten, hogy román embert *Auerbach*nak hívjanak. Egyébként megemlézésre méltó beszédet tartott. Nagy lelkesedéssel, kitűnő hazaszeretettel fejtette ki liberális programját. Mondhatni, hogy a nemzetiségi kérdés szempontjából egész jó szolgálatot tesz az államnak a nemzetiségi vidéken. Figyelmeztette a román hallgatóságot arra, hogy dacára annak, hogy ők román ajkúak, ne feledjék, hogy ők tulajdonképpen ezért magyarok és csak akkor fognak boldogulni ez országban, ha jó magyarok lesznek. Beszélt még igen nagy hévvel a klerikalizmus ellen, az általános szavazati jog kiterjesztéséről, a munkások helyzetéről és csaknem a dühöngésbe ment át beszéde, midőn az Ausztriával való közös viszonyokról szólott. Azzal fejezte be beszédét, hogy ha boldogulni akarnak, egy a legközelebbi választásokkor szocialista képviselőt küldjenek az országgyűlésbe.

— **Eljegyzés.** *Róza* Kálmán, az aradi posta és távirada hivatal tisztviselője vasárnap eljegyezte *Ferenccy* Irénkét borossebesen.

— **Hivatalvizsgálat.** *Dálnoky Nagy* Lajos dr. alispán f. hó 11-én vizsgálta meg a ternovai járási főszolgabírói hivatalt. Ezen alkalommal a hivatalt a legnagyobb rendben találta és a legjobb megelégedésének adott kifejezést.

— **Asszonyozóktató diák.** A vasárnapi lapunkban megírt kalandos szerelmi történetre vonatkozólag az eset hőseitől a következő sorokat vettük:

Július 12-én megjelent számunkban az én rólam írt cikk valóban megfelel a valóságnak, csak azt az egyet kérném közölni, hogy az én általam kiadott zeneművek nem édesanyám, hanem az én saját kombinációim. Maradok mély tisztelettel *ifj. Rigler István*.

— **Az állattenyésztési főfelügyelő Galsán.** *Pókay* Dezső állattenyésztési főfelügyelő Nagyváradról, mint miniszteri kiküldött f. hó 11-én Galsán volt, azon kérdés eldöntése végett, hogy a szellérlegelő kiosztása esetén az állattenyésztés nem lesz e megrövidítve.

— **Házasság.** *Fodor* Károly államvasúti hivatalnok július 19-én köt házasságot *Ring* Irén kisasszonnyal, *Ring* Zsigmond aradi kereskedő kedves leányával.

— **Közigazgatási vizsgálat.** Az aradmegyei jegyző-jelöltek közül *Szűcs* József a debreceni közigazgatási tanfolyamon kitüntetéssel képesített.

— **Beleesett a fényképkirakatba.** *Kánya* János süte ény kihordó tegnap este ittas állapotában beleesett a Bohus-ház kapuján lévő fényképkirakatba. Kányát a kirakat üvege összevágta s ennek folytán olyan zúzódásokat szenvedett, hogy be kellett szállítani a kórházba.

— **Belefutott a kutha.** *Tripsa* Tripon kujedi lakos jómodu paraszt gazda f. hó 9-én reggel hazulról eltávozván, többé vissza nem tért. A keresésére indult házbéliek öt másnap a *Kerek* Péter birtokos pusztáján lévő kuthán megfűladvén találták. A vizsgálatot 11-én *Fekete* József dr. buttyini orvos és *Fülöp* Lajos ternovai szolgabíró ejtették meg. Ennek során kiderült, hogy az illető egyén epilepsziában szenvedett és egy ily roham alkalmával esett e kutha.

— **Az agghonvédek jótéved.** Az aradi erzsébetvárosi Testvériség agghonvédek segélyező asztaltársaság volt szives tegnap vasárnap délután tíz szegény keresetképtelen agghonvédet két-két koronával és oszónával megajándékozni, a miért a megajándékozottak nevében az aradi honvédegyesület ezután is a leghálásabb köszönetét nyilvánítja. *Simay* István nőnk, *May* Soma jegyző.

— **Talált pénztárca.** A Baross parkban ma este egy pénztárcát találtak 10 korona tartalommal. Tulajdonosa, kellő igazolás mellett, lapunk szerkesztőségében veheti át.

— **Weinberger Ferenc ékszerész Központi szálloda épület, kiválóan szakképzett arany ékszer és ezüstműves mester,** ajánlja gyönyörű szép és dus ékszer, ezüst dísz tárgyak, ezüst evőeszközök és valódi „genfi” zseborákból álló nagy raktárát, kiváló finom kivitelű saját gyártmányú tömör kovácsolt jeggyűrűt 6 koronától kezdve, kiváló szaktudással javít és átalakít a legtisztább kivitelben minden ékszer és ezüst tárgyat saját műhelyében. Telefon 489. *Egy jó házból való fia tanulól felvétetik.*

— **Minden nőnek tudnia kell,** hogy a párisi s abécsei kiállítás arany éremmel kitüntetett *Balassa*-féle valódi angol *Ugorkatej* azonnal eltüntet liszpet, májfoltot és mindennemű tisztáltságot az arcról és annak gyönyörű üdeseget, fiataloságot kölcsönöz, kár tehát várni, mindenki vegye meg még ma. *Ara* 2 korona, hozzá való *ugorka* szappan 1 kor., 8 drb. 2 kor. 40 fill. *Poudre* 1.20 és 2 kor. *Kapható* *Balassa* Kornél gyógyszerárban *Temesvár*, *Aradon* *Vojtek* és *Weisz* uraknál, *Krausz* *Elemér* és *társai* drogueria üzletében, *Földes* *Kelemen* gyógyszerárban, *Tábor* *Gyula* gyógyszerárban *Pécskai* ut. 18. sz., ahonnan titoktartás mellett házhoz is lesz küldve. Tessék *Balassa* fele *ugorkatejet* kérni.

— **Mielőtt fürdőbe távozik, vagy utra megy,** feltétlenül nézze meg az utikészlet kiállítását *Porter* *Vilmos* *Nagy* *Aruházában*, *Aradon*, a *Szabadság-téren*. Ott sok hasznos tárgyat fog találni, amelyre szüksége lehet. *Kézitáskák*, *fabőröndök* vászonáthuzattal és anélkül. *Mädler*-féle *pattent* *kofferek*, *nádionatu* *uti* *kosarak*, *toálett* *eszközök* *bőr* *tokban*, *sátlének*, *kefé* *áruk*, *fésűk*, *uszó* *és* *fürdő* *cikkek*, *szalmakalapok*, *sportjátékok*, *stb.*, szóval minden elgondolható cikk, amely az utazó és fürdő közönséget érdekli. Vanuk azután egész könnyű nyári cipők, finom valódi francia sevré bőrből és ugyszintén nagyobb turákra alkalmas erős készítésű és erős talpu, de mindemellett sikkes és elegáns cipők. A nagy olcsóság és a dus választék egyaránt ajánlatossá teszik mindenkire nézve *Porter* *Vilmos* *Nagy* *Aruházának* *mielőbbi* *meglátogatását*.

— **Dentolin fog-crete** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. *Vojtek* és *Weisz*nál, *Aradon*.

— **x— Kéz és lábizzadás ellen** kitűnő a *Keszutó* gyógyszerész *izzadás* *elleni* *kenőcsé*, 1 tégely ára 1 korona. *Kapható* *Kossuth* *Pál* gyógyszerésznél *Arad*, *Boros* *Béni*-tér 15. (*Dengli* ház). Gyógyszerészeknek: *Vojtek* és *Weisz*, *Krausz* *Elemér* és *társai* *urak* *drogueriájában*.

— **x— Orvendétes dolog,** hogy a közönség felvilágosodottsága mellett csak jó aru érven esülhet. Erre támaszkodva, mint tősgyökeres magyar gyáros ajánlom a legújabb módszer szerint, modern berendezésű gyáramban készült kitűnő pármái ibolya szappanomat, mely a frissen szedett ibolya gyöngéd, kedves illatával bír, a bőrt finomítja és üdíti. Rendkívül szelíd hatásánál fogva a legérzékenyebb arc-bőrűek is nagy sikerrel használják. *Minden külföldi szappant háttérbe szorít.* 1 drb. 80 fillér, 8 drb. 2 korona 20 fillér. Készítője: *Szabó* *Béla* gyógyszerész, *pipere* *szappangyáros* *Miskolcon*. *Raktár* *Vojtek* és *Weisz* *drogueria* és *parfum*-nemű *nagykereskedésében* *Aradon*.

Rendkívüli közgyűlés Makón.

(Az adószedő jutaléka.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától —

Makó, július 13.

Makó város képviselőtestületének ma délután megint, e hóban már másodszor volt rendkívüli közgyűlése. Három tárgy volt a mai gyűlésre kitűzve s ezek közül egy alkalmas volt arra, hogy elég szép számmal összegyűjtse a képviselőket, mert bizony mióta beállott az aratási idő, aratni jóformán csak ma lehetett

először, eddig mindig eső esett. Ez a vonzó tárgy a nyomdai munkák szállításánál észlelt szabálytalanságok címén került a tárgysorozatba, de bizony olyan semmisséggé zsugorodott össze, hogy még a felizgatott kedélyű képviselők is szó nélkül vették tudomásul, hogy majd az alispán általi megtartandó vizsgálat folyamán fognak kiderülni, hogy mik a szabálytalanságok s egyáltalán van-e.

Annál nagyobb vita volt az első tárgynál, mely a fogyasztási adóhivatal volt ügyvezetőjének jutalékára vonatkozott.

Deák *Lajos* volt a városi fogyasztási adóhivatal ügyvezetője, akinek szerződés szerint 1000 korona évi fizetésen felül 10 százaléka járt a tiszta évi jövedelemnek. A képviselőt ezt a jutalmat nem akarta kiadni az 1901. évi 19.564 korona 62 fillér jövedelem után, az ügyvezető pedig 1000 koronáig beperelte a városi s meg is nyerte. Kifizették neki, egyben pedig közigazgatási úton indítottak keresetet, hogy a számadások felülvizsgálása előtt jár-e jutalék az ügyvezetőnek. A belügyminiszter most érkezett döntésében kimondja, hogy a tíz százalékos megilletti az ügyvezetőt, de csak a számadások felülvizsgálása után. Az állandó választmány ennek alapján azt javasolta, hogy az 1901. évi jövedelem után még járó 956 kor. 46 fillért is fizesse ki a város, mivel a számadásokat felülvizsgálták s nincs kifogás.

Dallos *Sándor* dr. elfogadja a javaslatot, de kimondani kéri, hogy ha esetleg lesz valami különbözet, azt az 1902. évi jutalékból vonják le.

Kökényessy *Géza* kényszerűségből fogadja el a javaslatot. De — szerinte — a jutalékot is, a perköltséget is megkímélhetné volna a város, ha a képviselőt akarata érvényesül, mert a többség nem szavazta meg a 10 százalékos jutalékot, mégis be lett véve a jegyzőkönyvbe.

Kiss *Pál* dr. sajnálja, hogy ilyen esetek is megtörténnek, s vizsgálatot kér indítani, hogy mi az oka annak, miszerint több esetben ellenkező a jegyzőkönyv a képviselőt határozza tával.

Cseresnyés *János* kijelenti, hogy a szerződés az ő helyettes polgármestersége idejében történt aszerint, amint azt a képviselő elhatározta. Egy év múlva, mikor 2000 korona körüli jutalékot kellett volna kiutalni az ügyvezetőnek, hangzott el az első tiltakozás irigységéből s azóta mondogatták, hogy nem kell adni jutalékot az ügyvezetőnek. Indítsanak vizsgálatot, nem bánja, legalább meggyőződnek arról, hogy neki van igaza.

Bakos *Ferenc* visszautasít minden gyanúsítást. Mindig a képviselőt akarata és határozatát vette jegyzőkönyvbe s nem áll érdekében ellenkező határozat bejegyzése és a hitelesítésnél soha ő ellene kifogást senki nem tett.

Kiss *Pál* dr. kijelenti, hogy távolról sem akart gyanúsítani senkit, de ezt már annyiszor hallotta beszélni, hogy csupán ez okból kérte a vizsgálatot.

A képviselőt ezután kiutalta a jutalékot s pár szótöbbséggel vizsgálatot rendelt el annak tisztázására, hogy mint jutott ez bele a közgyűlés jegyzőkönyvébe. — A bizottság tagjai lettek: *Nagy* *Károly*, *Kökényessy* *Géza*, *Böröcsök* *Gergely*, *Balogi* *Pál*, *Báló* *Benedek*.

A nyomtatványok szállításánál azt a hibát tapasztalták, hogy általában drágák — az egység árból mindössze 78 százalék van elengedve — s volt arra is eset, hogy hiba volt a kikötött mennyiségnek. Felterjesztik az alispánhoz, hogy a városi számvévo és gazdasági tanácsos ellen lefolytatandó vizsgálatnál erre is terjeszkedjék ki.

Utolsó tárgya a gyűlésnek a kir. tanfelügyelő átirata volt, aki a községi iskolából az ovoda kiköltöztetését kérte, mivel az iskola ősszel állami kezelés alá megy s tovább fejlesztetik. A képviselőt ilyen értelemben határozott s a gyűlés 11 óra után véget ért.

S z e s z ű z i e t

— Július 13. —

Mai jegyzőkönyv: Készárú nagyban nyers szesz 115 orona, kiscsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 18 korona, kiscsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szécsik *moelék* 12'90—13— korona mmassánként.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A termésről a következő tudósításokat vettük: A *ternovai* járásban az idei aratás még nem vette kezdetét. Az itt tartó folytonos esőzés és gyakori zivatar teljes lehetetlenné tette az aratás megkezdését. A múlt hó elején még oly remekül állott buza az egész járás területén egészen le van dőlve és az ily helyzetében érő folytonos esőzés kiszámíthatatlan káros befolyással van rá, úgy hogy a gazdaközönség a legszebb reményekkel kecsegtetett termés megsemmisüléséért retteg. A sillingyai körjegyzőség Sillingya, Járkos és Dezsőháza községei a Csíger patak kiöntése folytán egész termését elvesztette. Ezen községek a legnagyobb inségnek vannak kitéve. Különösen a Dezsőházi telepes magyarok, kik a télen is nagy inséget állottak ki és az idei termés eredménye képezte egyedüli reményüket. Az aratásra egyelőre gondolni sem lehet.

12-ikén délelőtt *Soborsinnál* a Maros kilépett medréből és még azóta folyton árad. A vetések nagy része víz alatt áll. A lakosság között nagy a félelem, hogy a folytonos esőzések miatt megáradt Maros egész évi veteményektől megfosztja. Az aratás eredménye gyenge, a buza megrothadt.

Békésmegyéből írják: Az aratásra kedvezőtlen az idő; a lefolyt héten csak hétfőn és kedden folyhatott a munka, a többi napokon, vagy egész napon át esett, ha be is álltak a munkába, az eső miatt abba kellett hagyni. Ezer szerencse, hogy az eső után mindenkor hűvös idő következett, mert egy hirtelen forróság, az éretlen búzát, a mi még most is igen sok van, teljesen tönkre tette volna; így az aratási munka hátráltatásán kívül csak annyiban okoz kárt az eső, hogy a búzát megfakítja, mi a buza minőségét, következésképp értékét lényegesen csökkenteni fogja. Tegnap délelőttre egyébként kiderült, a légszűrő is valamivel emelkedett, a mi reményt ad szárazabb időre. Az eső a jelentékeny káron kívül, mit az aratásra okozott, jóteknony hatással volt azonban a tengerre s mindennemű veteményre.

NAPIREND.

Július 14. Kedd. Róm. kath. naptár: Bonaventura. — Protestáns naptár: Bonaventura. — Görög-keleti naptár (Július 1.): Teodorik. — A napról 4 óra 2 perccor, nyugatig 7 óra 37 perccor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11¹/₂—12¹/₂ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1¹/₂—2¹/₂ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-museum helyisége mellett Ülésterem

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, melegebb, sok helyütt csapadék. Július 14. A városi árvaház igazgató-választmányi ülése délután 5 órakor.

CSARNOK.

A te jó édesapád.

Irtá: Hevesiné-Siker Margit.

(Folytatás.)

Oh, hogy is remélhet olyan boldog halált, hogy az ő karjai között nemuljon el szíverése örökre!? Hisz még könyörgő, panaszos leveleit is fölbontatlanul küldi vissza, még csak el se olvassa... ha szeretné még csak egy kicsikét is, ezt nem tudná tenni!... nem! nem!... Oh, ha kitörülhetne életéből azt az átkos pillanatot, mikor hitvesi hűségében megtántorodott és egy pillanattal más férfi karjában pihent! Csak egy pillanattal! Es ez az átkozott pillanat földulta egész élete boldogságát, megmérgezte minden óráját.

Pedig nem szerette azt a „másikat” soha; csak ostoba hiúságból, tetszvágyból, vagy a jó Isten tudja, miféle megmagyarázhatatlan szenvedélytől úgy kacérkodott vele; talán, hogy a zarkozott, komoly férjét féltékeny tégye: maga se tudta. De elkezdett a tüzzel játszani meggondolatlanul... aztán megperzselt ma-

gát, földulta családi élete boldogságát és elidegenítette magától azt a tántoríthatatlan, tiszta jellemet — örökre.

Oh ostoba fiatalos léhaság! Oh szörnyű bűn, amely még a halálos ágyán is vérzi elgyötört szívét!

Es ez a szörnyű tudat, hogy örökös szenvedést okozott magának is, neki is, avval az egy botlásával — mindvégig!

— Bűnhődj érte! — határozta a sors és ime: hova jutott!

Elhagyatva, szerencsétlenül fekszik itt a korágyon, egy zsörtölődő vén cseléd és egy szegény tehetetlen kis fiu társaságában; senki, aki emészlő keserűségét megértse, biztassa egy jobb jövővel; aki szeresse, szánja őt az elkenyveztetett, ünnepezt asszonyt, néhány év előtt még a bálók királynőjét! A sok lelki tusa, gyöttrődés súlyos szívbajban tört ki s érzi, mint ássa alá mindig jobban az egészségét, hogy tette tönkre szépségét, hervasztotta el fiatalágát... és hal meg elhagyottan, idegen városkában, idegen emberek között, kíváncsiságtól és részvéltlenségtől környezve.

Minél jobban elmélyed gondolataiba, annál reménytelenebb, szomorubb lesz; forró könyvek mossák végig lassan sápadt arcát.

A vén asszony visszatért:

— Földadtam a sürgönyt!

— Jól van, menjen csak ki, aludni szeretnék.

Pedig dehogy is aludt. Egész éjjel nyitva maradtak azok a nagy, epedő szemek és nyugtalanul hánykódott összehgyűrt vánkösán.

Valjon miért ez a rettentő nyugtalanokodás, gyöttrődés, mért vonul el lelki szemei előtt folyton és folyton a múlt, amit úgy szeretne eltemetni? Miért támadt föl szunnyadozó, forró szereime olyan hatalmas, leküzdhetetlen erővel? Miért sovárog olyan halálos epedéssel férjének egy édes pillantása, egy résztvevő szava után?

Talán az utolsó órája van itt, csakugyan leáldozni készül életének a napja? Oh milyen korán! Még alig látott 24 tavaszt!

Olyan lassan, szörnyű lassan múlt az idő és az ő szíve mindig nagyobb izgatottsággal vert, erős rohamok fojtogatták, levegő után kapott egy kép rajzolódik az a szeme tükrére, örökre, kitörülhetlenül... ott lesz vele lenn, az örök enyészett kicsi hajlékában és ha van érzés, van gondolat a siron túl, ő róla álmodik...

Hirtelen egy bérkocsi vágatása verte fel a férces utca csendjét és a ház előtt hirtelen megállt. A beteg izgatottan ült fel az ágyban és lázas, kipirult arccal figyelni kezdett, finom érzékével hallotta, ahogy ruganyos, ismerős léptek mentek végig a kapualján és gyorsan, két-három lépcsőt átugorva, megállt a jövevény az ajtó előtt, néhány szót váltott a vén Julival és habozni látszott, valjon belépjen-e?

A beteg szívét rettentő izgalom fogta el és homlokát mégis hideg veríték gyöngye verte ki; szólni, kiáltani akart, de mintha valami vasmarok szorítaná a torkát, nem bírt hangot adni; sovány, hervadt karjait az ajtó fölé tárta és szakgatott kínos hörgés szakadt fel tulizgatott lelkéből.

Erre hirtelen kitárult az ajtó és egy hatalmas, magas férfialak állott a küszöbön sötét, bánatos tekintettel; mikor a haldokló elváltozó arcát meglátta, oda rohant és karjaival fogta fel hátraeső testét.

A nagy kék szemek felnyitak még egyszer, utoljára és üdvözölt mosolygás aranyozta be a meglétesült vonásokat; a férfi érezte, hogy élettelen holtestet tart a karjaiban.

Gyengén élesztgette, reszkető hangon szólította a halottat, de az érzéketlenül, mint egy fehér szobor, feküdt az ágyon.

— Mégis jól mondta, hogy meghal! — dűnyögte a vén Juli — Azt gondoltam csak magát akarja vele idecsalni. Ámbár megálmodtam.

A férfi egy kemény, szigorú tekintete elhallgattatta a banyát és ez meghunyászkodvasompolygott ki az ajtón, ahová az a vasmarok mutatott.

Mikor az ajtó becsukódott mögötte, a férj kiegyenesedett az ágy előtt és keresztbefont karokkal, sokáig mozdulatlanul bámult arra a fiatal halottra, mely valaha minden boldogságát, később egész boldogtalanságát és most örök, mélységes gyászát képezi.

(Vége következik.)

Nyári színház.

Kedden, 1903. évi július hó 14-én:

FELHŐ ROZSI mint vendég:

Bob herceg.

Regényes nagy operette 3 felvonásban Irták: Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerzette: Huszka Jenő.

SZERMÉLYEK:

A királynő György, fia Viktória Lancaster Pomponius Hopmester Táncmester	Csigaházi R. Felhő Rozsi Répásy G. Békassy Gy. Polgár S. Füredi J. Juhász S.	Hadnagy Lordkancellár Tom bátya Annie, leánya Plumpudding Gipsy, fűszeres Pickvick	Somlai A. Keleti M. Győre Alajos. Novák I. öné. Sarkadi A. Németh J. Papai József.
--	--	--	--

Kezdete este 8 órakor.

Első budapesti női zenekar.

Ma és a következő napokon az

Elit-kávéházban NAGY HANGVERSENYT

rendez

az első budapesti hölgy zenekar

Svedrofsky Bella k. a.

orosz zenekonzervatoriumot végzett hegedű művésznő vezetése alatt. Karmester: Kalteneck Gusztáv.

Műsor.

I. RÉSZ:

Béla Induló, Bachtól.
Nyitány, Noble Parizne Richárdtól.
Francia keringő, Walteifeltől.
Csárdás.
Barkochba Op. egyveleg, Sulimantól.
Cake Walke.
Lavotte Brigadéros, hegedű-solo.
Téves egyveleg, Roznertől.

II. RÉSZ:

Csárdás.
Nemzetközi egyveleg, Kalteneck Gusztáv.
Bobherceg keringő.
Román dalok.
Angol Litol Tics.
Mánás nyitány, Suppe.
Lengyelke Fidlertől.
Hegedű-solo Trobadour fantasiában.
Induló.
Jó italokról és hideg ételekről gondoskodva szolid kiszolgálás mellett.
A n. érdemű közönség becses pártfogását kéri

1563

Löwy Ignác.

Kezdete 8¹/₂ órakor. — Bemenet díjtalan.

Zene reggelig.

Van szerencsém a negyérdemű gazdaközönségnek a eséplési idényre

kölcsön-zsákjaimat és kölcsön-ponyváimat

a legolcsóbban számítva följánlani.

Uj és régi zsákok eladásra nálam kaphatók.

Kiváló tisztelettel:

Domán Ignác

zsák kölcsön-üzlete

Arad, Hunyadi-utca 9. sz.

1562

Hirdetmény.

A csanádi róm. kath. püspökség makói uradalmához tartozó és Makó város belterületén fekvő alább felsorolt bérletek folyó évi szeptember hó 30 án lejárván, ez évi augusztus hó 16-án délelőtt 11 órakor Makón a Tisztartósági iroda helyiségében megtartandó nyilvános árlejtésen 1908. év október hó 1-től kezdődőleg újabb három egymásutáni év tartamára haszonbérbe fognak adni.

Felhivatnak a bérelni szándékozók, hogy az árlejtésen 10% bánatpénzzel ellátva minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. A bérleti feltételek a számtartósági irodában bármikor megtekinthetők.

Haszonbérbe adatik:

1. A városház melletti pinczehelyiség (Szűsz raktára).
2. A piac téren lévő számtartói laképületben elhelyezett Topcsi Teréz és Dominusz R.-féle két külön álló bolthelyiség.
3. A városi vágóhid szomszédságában fekvő 7⁰⁰⁰/₁₁₀₀ -öl területű szántóföld.

Makó, 1908. évi július hó 8-án.

1548

Tisztartóság.

Építési szándékozók figyelmébe!

Vollák József és Társa

Építési vállalkozók, építési iroda és fűtélep

Arad, Radnai-ut 6. szám.

Városi és megyei telefon 65.

Elvállalunk mindennemű

kőműves munkát,

ugy mint bérházak, magán épületek, nyaralók, stb. felépítését, bár mely stíl szerint; helyben és vidéken; továbbá amerikai és más rendszerű jégvermek, elevátorok, magtárak, istállók, stb. felépítését és szakszerű berendezését, valamint régi épületek átalakítását, új homlokzatok készítését és homlokzatok beszinezését, nedves falak szárazzá tételét stb.

Cementmunkákat, ugymint: cementburkolatokat, beton alapok, lépcsők, boltozatok, cement-jászlok és itatóvájuk, beton csatornák, aknák, stb. készítését.

Acsmunkákat, ugymint: fedelek és fedélszerkezetek, pajták, színek és egyéb gazdasági férőhelyek készítését több évi jótállás mellett. Facement fedelek készítését a legjutányosabb áron.

Elvállaljuk továbbá mindennemű Rabciz-munkák szakszerű elkészítését. Épületek felmérését és becsülését gyorsan és pontosan eszközöljük. Költségvetéseket kívánatra ingyen szolgálunk.

Eddigi ügyfeleink bizalmáért köszönetet mondva, kérjük azt irányunkban a jövőre nézve is fenntartani.

Kiváló tisztelettel

Vollák József és Társa.

106

Veszek zálogcédulákat.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLON-UTCZA

Minorita-palota.

Arad legelőcsébb bevásárlási ferrása

órák és ékszerekben.

Készpénzért a legmagasabb árban veszek vagy más új tárgyakra becserelel mindentéle drágaköveket, arany-, ezüsttárgyakat, jó vagy tört állapotban.

TELEFON 438.

1431

Veszek zálogcédulákat.

16671—1908.

Hirdetmény.

A városi tanács 16671—1908. számú határozata alapján közhírré tesszük, hogy a f. évi július hó 15-én d. u. 4 órakor (Váro-háza, adóügyi osztály, illeték és idegen adónyilvántartás) a városi szegény-alap javára adományozott egy darab ezüst cukor szelencze, egy darab zsidókorai ezüst érem és egy darab barbárkori bronz érem a legtöbbet ígérőnek közigazgatási árverés útján eladva lesz, mire az érdeklődők ezennel meghivatnak.

Arad, 1908. évi július hó 11 én.

A városi tanács.

M. kir. államvasutak.

106151—1908. szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága nyilvános versenyt hirdet a pozsonyi állomáson létesítendő iroda és lakóépületnek, valamint főlével épület III ik osztályu váróterem toldalékának előállításához szükséges munkák végrehajtására

A tervek, a költségvetések, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Budapesten, a magyar királyi államvasutak igazgatóságának magasépítményi ügyosztályában (VI. kerület, Teréz-körut 56. sz. III. emelet 41. ajtó) és Pozsonyban a m. királyi államvasutak pozsonyi osztálymérnökségénél (Pozsony főpályaudvaron) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1908. évi július hó 31 én déli 12 óráig nyújtandók be a fentebb leírt igazgatóság építési és pályafenntartási főosztályában (Budapesten, VI. kerület Teréz-körut 56. szám, II. emelet 10. ajtó.)

Az ajánlatok egy korona, az ajánlat mellékletei ivenkint 30 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat a Pozsony állomáson létesítendő iroda és lakóépületnek, valamint a főlével épület III ik oszt. váróterem toldalékánál teljesítendő munkákra.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1908. évi július hó 30-án déli 12 óráig 8300 korona, azaz Háromezerháromszáz korona bánatpénz teendő le a magyar királyi államvasutak központi főpénztáránál (Budapesten, VI. ker. Andrassy-ut 75. szám földszint) akár készpénzben, akár állami letételekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térli vevőnyyel adandók fel.

Budapest, 1908. évi július hó.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy **Csernevics Péter-utczai**

asztalos üzletemet

Boros Béni-tér 23. szám alá, a volt Kremmer-féle asztalos üzlethelyiségbe áthelyeztem.

Elvállalok minden az épület és műbutor szakmába vágó munkákat, u. m.: épület-asztalos munkát, portálokat, bolt és irodai berendezéseket Konyha-, háló-, ebédlő- és szalon butor berendezést, a leg egyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, a legjutányosabb gyári áron.

Kivenat a butor árjegyzékemből:

1 complet hálószoba matt, faragott	100 frttól
1 " ebédlő berendezés matt, faragott	90 "
1 pár ágy, fényezett	18 "
1 " matt, tornyos, faragott	26 "
1 " ruhaszekrény, fényezett	25 "
1 " matt	28 "
1 " kredenz matt, faragott, magas diszes	45 frttól és feljebb.

Részletfelmérésre meggyezés szerinti.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. — Rajzokkal díjmentesen szolgállok.

Kérve a t. cz. közönség becses rendeléseit, maradtam

Tisztelettel

1400

Kiss Gyula,
épület és műbutor asztalos.

MINDEN HOLGYNEK

SZÜKSÉGES ARCBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világra elterjedt készítmény nem csinos kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napl használata után megszüntet szereplő májfoltot, bőrrákát (mitesser) és minden arczisztatlanságot. Massazshoz használva eltünttet redőket, himlőhelyet stb.

Csakis ezen készítmények valódiak, a melyek ezimeres védőjegyemmel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

1569

Margit szappan 70 fillér.

Margit poudert 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borsajenőn: Pintér Ferenc, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Borsován: Székely Sándor, Cs.-Apáczán: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csérmén: Berkes Armin, Elekén: Ifj. Pekker István, Földeskon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonozson: Molnár István, Gyorokon: Maasznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlegl Pál, Kun Ágotán: Fojos Lajos, Kurtison: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Koloscsányi Ferenc, Mező-Kovácskészen: Szabady Viktor, M.-Radán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzóros Ádám, Nagy-Zarindon: Vály Géza, Ó-Pécskán: Bokszin János, Pankótán: Posaiviz Gusztáv, Pityvaroson: Szabados József, Szekudvaron: Fromm D. Traugott, Sándon: Csiky Lukács, Borsosiban: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hauszler Sándor, Tancson: Kutas János, és Új-Aradon: Tornaigó Géza urak gyógyszerárakban.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A közeledő hadgyakorlatok

alkalmával keresek egy ügyes korcsmárost. Előnyben részesül az, aki a hentesmesterséget érti. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1539

Jég

kapható havi bérletben házhoz szállítva Petőfi-u. 7/b. sz. Telefon 199. szám. 1507

Garzon lakás,

2 szoba, külön bejárattal azonnal kiadó Boros Béni-tér 11. sz. Kohn Jakab-féle házban. — Tudakozódni lehet Boros Béni-tér 7. sz. alatt. 1556

Kedvező butor vétel!

Butor elköltözés miatt olcsón eladó. Bővebbet Közép-utca 8/b. 1555

Vendéglő eladás!

Radnai-ut 16. szám alatti

Alt Konrád-féle

vendéglő

elköltözés miatt

eladó.

Bővebbet ugyanott. 1561

Váradi János

Orás, Arad Hunyady ez előtt Fekete kutya-utca (a Hunyady kávéházzal szemben.)

Elad, vesz és szakemberül javít mindenféle órákat, végez e szakmába vágó műveleteket pontosan 2 évi jótállás mellett.

Raktáron tartok mindennemű aranyeműt, veszek tört aranyat és ezüstöt. 1491

Az előnyös bevásárlásnak legújabb meglepetésére

talál a n. é. közönség Ferray- és Rákóczy-utca sarkán, Kristóffy-féle házban, Szállási Aladár által újonnan berendezett ruhás-, rövid- és játék-árú kereskedésében. Hol eretnem-, kanna-, vász-, vászon áruban, u. m. minces pamutban, harisnyákban, szalagokban, dohányzó-szerekben, pénztárcákban és kiegészítőkhöz szükséges cikkeket, különösen ajánlja jóhírnevű

gép-harisnya kötődjét,

melyet Aradon még nem létezett gépekkel szerelt fel, hol új harisnyák kötését és fejelését, kentyűk-, kamáslik-, alsósoknyák, alsóingek és minden a kötő szakmába vágó javításokat jutányos árban elkészíték. 335

KINTZLER ZOLTAN

Éremetter mérés és órszerész

Arad, Andrassy-tér 20. (Régi Arad.)

Kiszárolag finom

óra és ékszer

kapható. 1507

Pontos és szolid kiszolgálás!

Tóth János

Épület-, butor- és portál-asztalos

Aradon, Illés-utca 19. sz.

Ajánlja magát a n. é. helybeli és vidéki közönségnek minden az asztalos szakmába vágó munkák, u. m.:

épület és portál, üzleti és irodai berendezések elkészítésére száraz anyagból.

Háló-, étterem-, úri-szobák és terem-berendezéseket bármely stílusban, adott rajz vagy általam készített rajz szerint a legjutányosabb árak mellett, pontos és szolid kivitelben. 1488

Javításokat pontosan és gyorsan készítek.

Wolster Izsó

úri szabó

Aradon, Szent Pál-utca 3. sz.

(szemben az Erdélyi kávéházzal.)

Bízállal, bármilyenmű úri öltönyök mérték szerinti elkészítését a legjobb ártól és pontos szabás szerint a legjutányosabb árak mellett.

Javításokat és átalakításokat olcsón eszközöl. 228

Permetező

3 évi jótállással (Ingyen javítás.)

E permetező alkatrészel a rézoldattal semminemű érintkezésbe nem jönnek s így azokat sem megtámadni, sem eldugni vagy rongálni nem képes. Ára 82 kor., 8 évi ingyen javítással.

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugyanott 1555

Borszivattyúk

s hozzávaló legjobb minőségű gummicsövek.

Tüzi-fecskendők

s hozzávaló legjobb minőségű belüli gummizott kenderítőmlők és kutak. Mindennemű javítások elfogadottak.

Két tanuló felvétetik.

Aki

a
gyomrát
szereti,

annak igen jó hatása, ha éhgyomorra egy pohár melegtett

Rohitsi (Styria) vizet

iszik.

Rendszeres használat által kitűnően hat az étvágyra és az emésztő szervekre. 5576

Szépítsd arcodat

— ha nem akarsz pénzt hiába kidobni — a világhírű

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉMMEL

A bőr által rögtön felszívódik. Remek hatása, többször kitüntetett s a hölgyközönség által legjobbnak elismert készítmény. Eltünteti rövid idő alatt szeplőt, májfoltot, bibircsot, bőrvörösséget és mindennemű arcztisztálanságot.

Egy tégely ára 1 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill.

Ibolya-hőlypor fehér, rózsaszín és krém színben 1 doboz 1 K. 20 f.

Ibolya-tej nappali használatra 1 kor.

Bevásárlásnál csak HAJÓS-féle készítményeket tessék elfogadni.

Kapható a készítő leltárlójánál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriuma 126

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Ring Lajos, RozsnyaiMátyás, Tábor Gyula (Gáj) és Vojtek Kálmán gyógyszerész úrknál Krassó Elemér és Társai, Vojtek és Weisz droguista úrknál.

Ez a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más esetben feleslegessé váló butereket, portás árú eladni, megveszem én azokat, ugyancsak

ruhaságoktól levetett ruhákat

a legolcsómagasabb árban.

Kivánsáira házhoz is megyek.

Roth A

butorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal szemben). 1471

Arad legrégebb kerékpár és varrógép javítóhelye és raktára, Szabadság-tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 96.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhelyezésre, továbbá

szaktalan járású Singer varrógépek 32 forintért öt évi jótállás mellett.

Villanyosengő

és 1513

telefon-berendezést

szakszerűen és jótállás mellett vállalok. — Nagy raktár kerékpár és varrógép alkatrészekben.

Ujítás a lakások tisztázásánál!

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy hosszú kísérletezés után oly szerrel és eszközzel rendelkezem, hogy teljes megbízhatóság és jótállás mellett a lakások

tökéletes féregmentessé tételét elvállalom.

Teljesítek mindennemű díszes és egyszerűbb

szobák, termek stb. festését

a legegyszerűbbtől a legmagasabb igényeknek megfelelő legdizsesebb kivitelig és mindennemű mázolás és fénymázolás munkálatokat a legalaposabb kivitelben, a lehető legjutányosabb árak mellett. A n. é. közönség b. megbízását kérve kiváló tisztelettel

Fischer Ármán,

szobafestő, 400

Arad, Vörösmarty-utca 3. szám (Hertka-ház.)

Eladó vastartók.

Nagy vastartó (traverz) készletünket

cartel-áron alul

eladjuk.

Ócska építési anyagainkat, u. m.: ajtók, ablakok, rácsok, lépcsők

igen olcsón eladjuk.

Fodor és Reisinger

mérnökök, építőmesterek. 1525